

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.12.6.2023

Pan
Ludomir Handzel
Prezydent Miasta Nowego Sącza
Urząd Miasta Nowy Sącz
Ul. Rynek 1
33 – 300 Nowy Sącz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/003 – Działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Nowy Sącz, ul. Rynek 1, 33-300 Nowy Sącz ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ludomir Handzel, Prezydent Miasta Nowy Sącz od 4 listopada 2018 r. ² (akta kontroli str. 3-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie przez Prezydenta miasta warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa.2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. 25 października 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Barbara Guga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/80/2023 z 7 sierpnia 2023 r. i nr LKR/113/2023 z 10 października 2023 r. (akta kontroli str. 1-2, 923-924)

¹ Dalej: Urząd lub Miasto.

² Dalej: Prezydent.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu dotyczące udzielania pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Urząd zapewnił warunki umożliwiające prawidłowe i skuteczne prowadzenie działań mających na celu udzielenie pomocy obywatelom Ukrainy. Działania pomocowe zostały podjęte natychmiast, miały różne formy i były rozwijane odpowiednio do zmieniających się potrzeb osób przybywających z Ukrainy. Obywatelom Ukrainy: zapewniono zakwaterowanie i całodzienne wyżywienie zbiorowe oraz finansowanie przejazdów środkami transportu publicznego na terenie Miasta. W Urzędzie zatrudniono osoby ze znajomością języków ukraińskiego i rosyjskiego, których zadaniem była pomoc i wsparcie przy wypełnianiu dokumentów i załatwianiu spraw dla osób posługujących się tymi językami. Objęto nauką uczniów będących uchodźcami oraz zapewniono gorący posiłek dla dzieci i młodzieży w szkole (zasilek celowy na posiłek dla dzieci i młodzieży w szkole oraz wyżywienie dzieci w przedszkolu). Nadawano numery PESEL oraz zapewniono nieodpłatne wykonywanie zdjęć osobom ubiegającym się o wydanie nr PESEL. Zorganizowano również pomoc humanitarną dla miasta partnerskiego Stryj oraz miasta zaprzyjaźnionego Niecieszyn. Utworzono Powiatowy Magazyn Pomocy, którego celem było zbieranie produktów i środków potrzebnych Ukrainie. Świadczenia pieniężne wypłacane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu⁵. NIK zwraca uwagę, że MOPS weryfikował wnioski o wypłatę świadczeń z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy niezgodnie z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁶, gdyż od wnioskodawców żądano więcej dokumentów i informacji niż określono we wskazanym przepisie.

Prowadzono szeroką akcję informacyjną na temat możliwości i form uzyskania pomocy, a jednostki organizacyjne Miasta prowadziły działania służące integracji obywateli Ukrainy.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegające na:

- nieopracowaniu odrębnych planów finansowych na 2022 i 2023 r. dla wydzielonych rachunków środków z Funduszu Pomocy, co było niezgodne z art. 14 ust. 15 ustawy o pomocy,
- nieopracowanie i nieprzedłożeniu Radzie Miasta projektu uchwały o zakresie pomocy obywatelom Ukrainy, co było niezgodne z art. 12 ust. 4 i 5 ustawy o pomocy w związku z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷,

nie miały negatywnego wpływu na wykonywane zadania.

Ewidencja księgową środków otrzymanych i wydatkowanych na zadania/działania na rzecz obywateli Ukrainy była prowadzona prawidłowo. Rzetelnie sporządzono sprawozdania z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy i terminowo je przesyłano.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁵ Dalej: MOPS

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 103. Dalej: ustawa o pomocy.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 40. Dalej: ustawa o samorządzie gminnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez Prezydenta miasta warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Opis stanu faktycznego

- 1.1. W związku z napływem uchodźców z Ukrainy, Miasto realizowało działania zmierzające do zapewnienia warunków umożliwiających prawidłową i skuteczną realizację zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy, w szczególności poprzez:
- zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz finansowanie przejazdów środkami transportu publicznego na terenie Gminy;
 - zatrudnienie zarówno w Urzędzie (jednej osoby na podstawie umowy o pracę), jak i w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (jednej osoby na podstawie umowy zlecenie)⁹ osób ze znajomością języków ukraińskiego i rosyjskiego, których zadaniem była pomoc i wsparcie przy wypełnianiu dokumentów i załatwianiu spraw dla osób posługujących się tymi językami;
 - wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego (w wysokości 300,00 zł na osobę przeznaczoną na utrzymanie (pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe);
 - wypłatę świadczenia pieniężnego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia (40,00 zł osobodzień);
 - realizowanie zadań oświatowych (objęcie nauką uczniów będących uchodźcami);
 - zapewnienie jednego gorącego posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole (zasiłek celowy na posiłek dla dzieci i młodzieży w szkole oraz wyżywienie dzieci w przedszkolu);
 - wypłatę świadczeń rodzinnych, zasiłków okresowych i stałych;
 - udzielanie pomocy materialnej dla uczniów z Ukrainy;
 - nadawanie numeru PESEL oraz zapewnienie nieodpłatnego wykonywania zdjęć osobom ubiegającym się o wydanie nr PESEL;
 - udzielenie wsparcia obywatelom Ukrainy posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności;
 - inne (finansowanie ze środków własnych oraz otrzymanej darowizny).¹⁰
(akta kontroli str. 338-357)

Zarządzeniem nr 167/2022 Prezydenta z 17 marca 2022 r. powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Nowym Sączu¹¹ nadzór i realizację zadania związanego z wypłatą świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie miasta w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w związku z art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

Zarządzeniem nr 190/2022 Prezydenta z 22 marca 2022 r. upoważniono Dyrektora MOPS do prowadzenia postępowania w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł na osobę przeznaczoną na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie,

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: MOPS.

¹⁰ Opisane w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹¹ Dalej: MOPS.

środki higieny oraz opłaty mieszkaniowe dla obywateli Ukrainy (art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy).

Zarządzeniem nr 274/2022 z 21 kwietnia 2022 r. Prezydenta, Dyrektorowi MOPS udzielono pełnomocnictwa do realizacji modułu I i II Programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”.

Uchwałą nr LXV/799/2022 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 28 czerwca 2022 r.¹² wyznaczono MOPS do realizacji zadania związanego z realizacją świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i żywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie miasta oraz upoważniono Dyrektora MOPS do prowadzenia postępowań i rozpatrywania wniosków w tych sprawach.

(akta kontroli str. 150-160)

1.2. Według wyjaśnień Prezydenta, podjęcie działań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy nie skutkowało wprowadzeniem zmian w organizacji pracy w Urzędzie. W okresie objętym kontrolą nie wprowadzono zmian w regulaminie organizacyjnym Urzędu, które miałyby zapewnić realizację zadań związanych z udzielaniem pomocy.

W związku z realizacją działań pomocowych Urząd:

- nie dokonywał zakupów dedykowanych tym zadaniom;
- zadania/działania na rzecz obywateli Ukrainy realizowane były przez: Wydział Zarządzania Kryzysowego, Wydział Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności, Wydział Edukacji i Wychowania, Wydział Budżetowy, Wydział Księgowy, Wydział Komunikacji Społecznej i Kultury, Wydział Organizacyjno-Administracyjny. Prezydent wyjaśnił, że liczba osób wspomagających realizację zadań w tym zakresie była płynna i dopasowana do bieżących potrzeb;
- obsługa zadań/działań na rzecz obywateli Ukrainy realizowana była w komórkach organizacyjnych wymienionych powyżej. Prezydent wyjaśnił, że komórką wiodącą był Wydział Zarządzania Kryzysowego;
- Urząd zapewnił obywatelom Ukrainy pomoc i wsparcie przy wypełnianiu dokumentów i załatwianiu spraw dla osób posługujących się językiem ukraińskim i rosyjskim poprzez zatrudnienie dwóch osób ze znajomością języka ukraińskiego i rosyjskiego, przy czym jedna była zatrudniona w Urzędzie, a druga w MOPS.

Odnośnie do powierzenia lub przypisania działań i odpowiedzialności pracownikom/komórkom organizacyjnym Urzędu Prezydent wyjaśnił, że dyrektorzy poszczególnych wydziałów polecali ich wykonywanie na bieżąco, zgodnie z zapisem w zakresach czynności „*Wykonywanie innych poleceń Dyrektora*”. Taki sposób realizacji – wg treści wyjaśnień – zapewniał prawidłową realizację zadań.

W związku z realizacją działań pomocowych – wg treści wyjaśnień Prezydenta - nie wystąpiły w Urzędzie braki kadrowe i rotacja personelu. Jedynie z uwagi na brak pracowników potrafiących płynnie posługiwać się językiem ukraińskim i rosyjskim zatrudniono pracowników posiadających tę umiejętność¹³.

Pracownicy Urzędu nie realizowali zadań w godzinach nadliczbowych. Ze środków Funduszu Pomocy¹⁴ w 2022 r. przyznano i wypłacono nagrody pracownikom Wydziału Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności w łącznej wysokości 29,2 tys. zł¹⁵.

(akta kontroli str. 161-172, 191-204, 338-353)

Nie wystąpiły przypadki dodatkowego upoważnienia pracowników na podstawie art.4 ust. 20a ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy. Pracownicy Wydziału Spraw

¹² Dz. Urz. Województwa Małopolskiego poz. 4994.

¹³ W Urzędzie na podstawie umowy o pracę; w MOPS na podstawie umowy zlecenia;

¹⁴ Dalej: FP.

¹⁵ Za wykonywanie dodatkowych prac związanych z nadawaniem nr PESEL obywatelom Ukrainy.

Obywatelskich i Ewidencji Ludności poza upoważnieniami do nadawania numeru PESEL mieli upoważnienia Prezydenta do potwierdzenia profilu zaufanego obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 161-172, 205-216)

W Urzędzie zatrudniono jedną osobę (obywatela Ukrainy) na stanowisku pomoc administracyjna¹⁶. Do zadań tego pracownika należało w szczególności: przyjmowanie i załatwianie interwencji zgłaszanych przez uchodźców oraz ich rejestrowanie w Dzienniku Zdarzeń i Podejmowanych Interwencji; realizacja zadań związanych z zapewnieniem pełnej wymiany o obiegu informacji wymaganej w zakresie lokacji uchodźców; zbieranie i tworzenie bazy danych uchodźców.

(akta kontroli str. 176-190)

Proces nadawania nr PESEL obywatelom Ukrainy zorganizowano poprzez wyznaczenie pięciu stanowisk do nadawania tego numeru i potwierdzania profilu zaufanego. Ponadto uruchomiono jedno stanowisko mobilne do nadawania numerów PESEL poza Urzędem (zamiennie Gościniec Galicyjski w Nowym Sączu, Sanatorium Patria w Krynicy, Ośrodek Ryterski w Rytrze). Zawarto dwie umowy na bezpłatne wykonywanie zdjęć obywatelom Ukrainy z osobą prowadzącą działalność gospodarczą. Zdjęcia wykonywane były na korytarzu Wydziału Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności oraz w punkcie mobilnym. W umowie z 14 marca 2022 r. określono, że łączna kwota wynagrodzenia nie przekroczy 30,0 tys. zł, a stawka wynagrodzenia za wykonanie jednego zdjęcia została ustalona w wysokości 20,0 zł. Anekssem do umowy podpisanym 9 maja 2022 r. ustalono łączną kwotę wynagrodzenia w wysokości 60,0 tys. zł. W umowie z 4 stycznia 2023 r. określono, że łączna kwota wynagrodzenia nie przekroczy 30,0 tys. zł, a stawka za wykonanie jednego zdjęcia została ustalona w wysokości 20,00 zł.

(akta kontroli str. 164-165. 217-228)

Pracownicy Wydziału Zarządzania Kryzysowego brali udział w spotkaniach w formie wideokonferencji organizowanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki¹⁷ oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. W spotkaniach tych brało udział pięciu pracowników. Wideokonferencje – jak wyjaśnił Prezydent – w okresie od lutego do kwietnia odbywały się co kilka dni. W okresie późniejszym odbywały się raz/dwa razy w miesiącu. Tematem tych spotkań było omówienie sytuacji dotyczącej przyjmowania uchodźców, ich dyslokacja oraz sposób rozliczania ich pobytu. Spotkania miały charakter wymiany poglądów, dyskusji oraz uzgadniania wspólnego działania organów i instytucji rządowych i jednostek samorządu terytorialnego. W wideokonferencjach brali udział, poza pracownikami wydziałów zarządzania kryzysowego, prezydenci, starostowie, burmistrzowie oraz wójtowie.

Pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Ochrony Ludności brali udział w spotkaniach organizowanych w okresie marzec – kwiecień 2022 r. przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (jedna osoba) oraz MUW (siedem osób). Tematyka spotkań obejmowała: zasady przyjmowania uchodźców z Ukrainy, nadawanie statusu UKR (informacje + uproszczony proces certyfikacji użytkowników), przepisy regulujące zasady pobytu w Polsce osób przybywających z Ukrainy. Pracownicy MOPS uczestniczyli w szkoleniach i wideokonferencjach organizowanych przez MUW oraz Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy, przekazywania aktualnych informacji dotyczących zagadnień związanych z pomocą. W marcu 2022 r. 25 pracowników MOPS wzięło udział w szkoleniu online organizowanym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej „Podstawowa komunikacja w pomocy uchodźcom – obywatelom Ukrainy”.

¹⁶ Umowa o pracę na czas określony do dnia 31 grudnia 2023 r.

¹⁷ Dalej: MUW.

Odbyło się pięć wideokonferencji (w lutym, marcu i kwietniu 2022 r.) w sprawie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy i przekazania aktualnych informacji dotyczących zagadnień związanych z jej udzielaniem, w których udział brali m.in. Dyrektor i Zastępca Dyrektora MOPS, Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej, Kierownik Działu Świadczeń Rodziny, Koordynator Sekcji ds. Świadczeń.

W ocenie Urzędu konieczność realizacji działań pomocowych nie wpłynęła negatywnie na wykonywanie pozostałych zadań i obowiązków.

(akta kontroli str. 170, 173, 255-256, 896-897)

1.3. W związku z realizacją działań pomocowych dla obywateli Ukrainy Miasto Nowy Sącz podpisało cztery porozumienia z Wojewodą Małopolskim:

- Porozumienie nr 21/2022/U z 5 marca 2022 r. Porozumienie zawarte zostało w celu zapewnienia finansowania polecenia Wojewody nr 25/2022/U z 5 marca 2022 r. w sprawie wyznaczenia miejsc pobytu osób przybyłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. i jego kolejnych aktualizacji, którym polecił Prezydentowi Miasta Nowego Sącza zapewnienie miejsc czasowego pobytu tym osobom. Miasto zobowiązane zostało do zagwarantowania ww. osobom miejsc noclegowych w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi wraz z zapewnieniem dostępu do sanitariatów; zapewnienie środków higieny osobistej; zapewnienie wyżywienia w postaci minimum trzech posiłków dziennie oraz dostępu do napojów. Ustalono okres realizacji zadania od 24 lutego 2022 r. do odwołania polecenia. W Porozumieniu zapisano m.in., że na realizację zadania zostanie przewidziana dotacja celowa w wysokości stanowiącej iloczyn liczby osób faktycznie przebywających w miejscu zorganizowanego zakwaterowania dla cudzoziemców i kosztów osobodnia z wyżywieniem i innymi świadczeniami, który nie może przekroczyć kwoty 120,00 zł¹⁸. Aneks nr 1 do Porozumienia zmieniono m.in. okres realizacji zadania: od 24 lutego 2022 r. do 12 marca 2022 r. (zakończenie rzeczowe);
- Porozumienie nr 45/2022/U z 26 marca 2022 r. Porozumienie zawarte zostało w celu zapewnienia finansowania decyzji nr 18 Wojewody z 26 marca 2022 r. (polecenie nr 18/2022/U/D) i jego kolejnych aktualizacji, którym polecił Prezydentowi Miasta Nowego Sącza zapewnienie miejsc czasowego pobytu osób przybyłym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terenu objętego konfliktem zbrojnym w związku z działaniami wojennymi. W Porozumieniu zapisano m.in., że na realizację zadania przyznane zostaną środki z FP oraz z budżetu państwa w wysokości stanowiącej iloczyn liczby osób faktycznie przebywających w miejscu zorganizowanego zakwaterowania dla cudzoziemców i kosztów osobodnia z wyżywieniem i innymi świadczeniami, który nie może przekroczyć określonych w załączniku nr 2 do Porozumienia maksymalnych dopuszczalnych kosztów osobodnia z wyżywieniem i innymi świadczeniami, o których mowa w § 2 Porozumienia¹⁹. Ustalono okres realizacji zadania od 13 marca 2022 r.

¹⁸ Z zastrzeżeniem m.in., że: 1) koszt osobodnia, z wyżywieniem i innymi świadczeniami nie może przekraczać cen stosowanych do 24 lutego 2022 r. w lokalizacjach miejsc pobytu objętych poleceniem; 2) koszt osobodnia w obiektach typu budynki należące do Ochotniczych Straży Pożarnych, obiekty parafialne, obiekty należące do zasobu miasta, stanowi ryczałt w wysokości 40,00 zł; 3) koszt osobodnia w budynkach należących do zasobu miasta stanowiących zorganizowaną bazę noclegową nie może przekroczyć kwoty 95,00 zł i może być pokrywany do wysokości faktycznie poniesionych przez miasto kosztów; 4)

¹⁹ Hotele/hostele/agroturystyka i inne podmioty świadczące usługi w zakresie zakwaterowania: podmioty, które zgłosiły fakt przyjmowania obywateli Ukrainy do 20 marca 2022 r. – do 120,00 zł; podmioty, które zgłosiły fakt przyjmowania obywateli Ukrainy 21 marca 2022 r. i później – do 90,00 zł (z zastrzeżeniem, że jeśli obywatele Ukrainy będą zakwaterowani do 30 kwietnia 2022 r., koszt wynosi do 100,00 zł; od 1 kwietnia 2022 r. do 70,00 zł netto (nie więcej niż 75,60 zł brutto).

Obiekty typu budynki należące do Ochotniczych Straży Pożarnych, obiekty parafialne, obiekty należące do zasobu Gminy/Powiatu: ryczałt w wysokości 40,00 zł.

do odwołania polecenia. Aneks nr 4 do Porozumienia ustalono, że od 1 marca 2023 r. do dnia odwołania polecenia przyznane zostaną środki z FP w wysokości stanowiącej iloczyn liczby osób faktycznie przebywających w miejscu zbiorowego zakwaterowania, który nie może przekroczyć kwot określonych w ww. załączniku nr 2, z zastrzeżeniem partycypacji obywateli Ukrainy w kosztach²⁰;

- Porozumienie nr 102/2022 z 20 grudnia 2022 r. Porozumieniem tym, Wojewoda Małopolski (reprezentowany przez Małopolską Kurator Oświaty) przyznał dla Gminy środki w wysokości 3 968,00 zł na sfinansowanie pomocy materialnej dla uczniów z Ukrainy, zgodnie z art. 53 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy na okres od 24 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.;
- Porozumienie nr 20/2023 z 29 maja 2023 r. Porozumieniem tym, Wojewoda Małopolski (reprezentowany przez Małopolską Kurator Oświaty), przyznał dla Gminy środki w wysokości 1 488,00 zł na sfinansowanie pomocy materialnej dla uczniów z Ukrainy, zgodnie z art. 53 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy na okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.;
- Poleceniem nr 25/2022/U Wojewoda polecił Prezydentowi zapewnienie dla 154 osób miejsc czasowego pobytu we wskazanych lokalizacjach. Polecenie to zostało dwukrotnie zmienione: poleceniem nr 52/2022/U z 17 marca 2022 r. (zapewnienie 389 miejsc) oraz poleceniem 86/2022/U z 22 marca 2022 r. (zapewnienie 424 miejsc).

W dniach od 26 marca 2022 r. do 15 maja 2023 r. Wojewoda Małopolski wydał siedem decyzji polecających Prezydentowi zapewnienie obywatelom Ukrainy przybyłym na teren województwa małopolskiego w związku z działaniami wojennymi miejsc zakwaterowania:

- Decyzja nr 18/2022/U z 26 marca 2022 r. (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 424 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);
- Decyzja nr 34/2022/U z 7 kwietnia 2022 r. zmieniająca decyzję nr 18/2022/U (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 500 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);
- Decyzja nr 51/2022/U z 25 kwietnia 2022 r. zmieniająca poprzednie decyzje (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 597 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);
- Decyzja nr 74/2022/U z 12 maja 2022 r. zmieniająca poprzednie decyzje (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 637 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);
- Decyzja nr 111/2022/U z 31 maja 2022 r. zmieniająca poprzednie decyzje (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 657 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);
- Decyzja nr 286/2022/U z 4 marca 2023 r. zmieniająca poprzednie decyzje (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 500 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);
- Decyzja nr 312/2022/U z 15 maja 2023 r. zmieniająca poprzednie decyzje (polecenie zakwaterowania dla osób w liczbie łącznej nie mniejszej niż 685 w lokalizacjach uzgodnionych z dysponentami);

Budynki należące do zasobu Powiatu/Gminy stanowiące zorganizowaną bazę noclegową oraz mieszkania komunalne: do 31 marca 2022 r. do 95,00 zł; od 1 kwietnia 2022 r. – ryczałt w wysokości 65,00 zł.

²⁰ Po upływie 120 dni od pierwszego wjazdu na terytorium RP, koszty zakwaterowania i wyżywienia są finansowane ze środków FP w przypadku posiadania przez obywatela Ukrainy nr Pesel oraz pokrycia przez niego, z góry, 50% tych kosztów (nie więcej niż 40,00 zł za osobę dziennie). Od 1 maja 2023 r. po upływie 180 dni od dnia pierwszego wjazdu, koszty zakwaterowania i wyżywienia są finansowane ze środków FP w przypadku posiadania przez obywatela Ukrainy nr Pesel oraz pokrycia przez niego, z góry, 75% tych kosztów (nie więcej niż 60,00 zł za osobę dziennie).

(akta kontroli str.11-135, 898)

Miasto otrzymywało od MUW (Wydział Finansów i Budżetu, Wydział Spraw Obywatelskich) wytyczne odnoszące się w szczególności do sposobu i terminów sporządzania sprawozdań z wydatków ze środków Funduszu Pomocy i informacji o niewykorzystanych środkach (wzory sprawozdań, formy i terminy przekazania) oraz szczegółowego rozliczania środków z FP (terminy rozliczania środków, opis przelewu, rozliczania odsetek), które ulegały zmianom.

(akta kontroli str. 375, 380-382, 388-389, 392, 397, 399, 402, 405, 415, 421, 427, 828-831)

1.4. Na potrzeby gromadzenia i wydatkowania środków z FP zostały wydzielone²¹ odrębne rachunki bankowe. Rachunki te dotyczyły wszystkich zadań realizowanych przez Urząd. Odrębne rachunki bankowe otworzono również dla jednostek budżetowych: MOPS oraz Dom Pomocy Społecznej im. E. Plater. Prezydent nie opracował od odrębnych planów finansowych na 2022 i 2023 rok dla wydzielonych rachunków środków z FP, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 146-149)

Nie dokonano aktualizacji polityki rachunkowości/zakładowego planu kont w zakresie operacji na rachunku FP, z uwagi na – jak wyjaśnił Prezydent – brak takiej konieczności. Konta księgowe niezbędne do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej w przedmiotowym zakresie wynikały z obowiązującej w Urzędzie polityki rachunkowości. W celu sporządzania sprawozdań ze środków FP w wymaganej szczegółowości prowadzony był: wyodrębniony rachunek bankowy, analityka do konta 130 wraz z właściwą klasyfikacją budżetową, dla każdego zadania przypisano numer, dla każdej operacji na rachunku stosowano kwalifikator określający na jakie zadanie wpłynęły środki i z jakich środków dokonano wydatku. W okresie objętym kontrolą zmian w planie budżetowym dotyczącym środków FP dokonywano stosując klasyfikację zgodną z rozporządzeniami Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych²².

(akta kontroli str. 8-9, 136-149, 172, 839-834)

Prezydent wyjaśnił, że środki na realizację działań/zadań wynikających z poleceń, decyzji/porozumień były wystarczające w stosunku do potrzeb i liczby obywateli Ukrainy przebywających na terenie Miasta. Miasto dokonywało analiz w ww. zakresie, a ich wyniki były wykorzystywane przy składaniu kolejnych zapotrzebowań.

(akta kontroli str. 894-898)

1.5. Urząd z własnej inicjatywy podejmował działania mające na celu pomoc obywatelom Ukrainy, tj.:

- Zorganizowano pomoc humanitarną dla miasta partnerskiego Stryj oraz miasta zaprzyjaźnionego Niecieszyn. Łącznie zorganizowano sześć transportów z pomocą humanitarną. Wydział Komunikacji Społecznej i Kultury udzielał wsparcia w prowadzeniu odprawy celnej wysyłanych do Ukrainy materiałów we współpracy z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Agencją Celną, posiadającą upoważnienie Prezydenta Miasta do podejmowania na rzecz Miasta Nowego Sącza czynności związanych z dokonywaniem obrotu towarowego z zagranicą. Akcja była koordynowana przede wszystkim przez Wydział Zarządzania Kryzysowego, który zorganizował Miejski Magazyn Pomocy, którego celem było

²¹ 22 marca 2022 r.

²² Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 513) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 lipca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1571).

zbieranie produktów i środków potrzebnych Ukrainie. Magazyn prowadził działalność od 28 lutego do 30 czerwca 2022 r.;

- Ze środków rozdysponowanych przez Urząd z otrzymanej darowizny w wysokości 50 tys. zł miejskie jednostki organizacyjne realizowały następujące działania:
 - Sąddecka Biblioteka Publiczna zrealizowała w 2022 r. zadanie „Wakacyjna integracja językowo-kulturalna dla dzieci i dorosłych z Ukrainy”. W ramach zadania przeprowadzono naukę języka polskiego dla dorosłych, warsztaty interdyscyplinarne z książką w języku polsko-ukraińskim, piknik dla rodzin polskich i ukraińskich, w tym koncert, spotkanie autorskie, warsztaty umuzykalniające i plastyczne;
 - „Pałac Młodzieży” zorganizował dwutygodniowe warsztaty pod hasłem „Sztuka, Pałac, Integracja”. Celem warsztatów było wsparcie dzieci i młodzieży w poznawaniu polskiej kultury, języka, wspólna zabawa;
 - Sąddecki Urząd Pracy zorganizował cztery edycje warsztatów szkoleniowych „Jak skutecznie poszukiwać pracy w Nowym Sączu”;
 - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zorganizował zajęcia sportowo-rekreacyjne, naukę pływania oraz zawody dla dzieci z Ukrainy i młodzieży sądeckiej;
- Na podstawie Karty Nowosądeczanina przyznano obywatelom Ukrainy bezpłatne przejazdy MPK oraz wszystkie ulgi i świadczenia z niej wynikające;
- Objęto wsparciem dwóch obywateli Ukrainy posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (umowa zawarta z PFRON na realizację modułu I „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”).

Ze środków własnych:

- zatrudniono dwie osoby ze znajomością języka ukraińskiego (umowa zlecenia w MOPS oraz umowa o pracę w Urzędzie);
- wypłacono zwiększony dodatek z tytułu urodzenia się dziecka (6 osobom);
- wynajęto pomieszczenie przeznaczone na punkt recepcyjny dla uchodźców z Ukrainy (zmodernizowano pomieszczenia sanitarne).

Rada Miasta nie podejmowała uchwały w sprawie zakresu pomocy obywatelom Ukrainy na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy o pomocy, poza uchwałą nr LVII/709/2022 z dnia 14 marca 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXI/2018/2019 z dnia 15 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia programu Karta Nowosądeczanina” dotyczącej przyznania darmowych przejazdów komunikacją miejską oraz wszystkich ulg i świadczeń wynikających z posiadania karty oraz uchwałą nr LXV/799/2022 z dnia 28 czerwca 2022 r., którą wyznaczono MOPS do realizacji zadania związanego z realizacją świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy. Zagadnienie to przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 9, 158-166, 276-277, 338-353, 358-359, 620-638, 822)

1.6. Realizując Zarządzenie nr 167/2022 Prezydenta z 17 marca 2022 r., MOPS monitorował liczbę obywateli Ukrainy przebywających na terenie Gminy na podstawie liczby złożonych wniosków o pomoc i osób wskazanych we wnioskach jako członków rodziny. W celu wykonania nadzoru - jak wyjaśnił Prezydent - Dyrektor MOPS w ramach współdziałania zlecał Straży Miejskiej oraz Wydziałowi Bezpieczeństwa i Kontroli Wewnętrznej przeprowadzenie weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy. Weryfikacje – jak wyjaśnił Prezydent – odbywały się w sposób ciągły przez stały zespół składający się z przedstawicieli Straży Miejskiej, Wydziału Bezpieczeństwa i Kontroli Wewnętrznej oraz MOPS. Do 28 sierpnia 2023 r. dokonano 508 takich weryfikacji. Ponadto Wydział Zarządzania Kryzysowego monitorował liczbę obywateli Ukrainy przebywających w miejscach zakwaterowania zbiorowego. Wydział Zarządzania Kryzysowego przysyłał do MUW zbiorcze raporty w terminach ustalonych przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

MUW. Największa liczba uchodźców z Ukrainy zakwaterowanych w obiektach, nad którymi pieczę sprawował Urząd – jak wyjaśnił Prezydent – występowała w styczniu 2023 r. (w ilości 1067 osobodni, tj. średnio 324 osoby na jedną dobę. W tym okresie zapotrzebowanie na środki było największe i wynosiło 761 065,20 zł. 30 kwietnia 2023 r. w na terenie obiektów zbiorowego zakwaterowania przebywały 232 osoby. Najwięcej nr PESEL nadano w marcu 2022 r. – 1277.

(akta kontroli str. 153-154,168-172, 354-356, 894-898)

1.7. Do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 164-167)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prezydent nie opracował odrębnych planów finansowych na 2022 i 2023 rok dla wydzielonych rachunków środków z Funduszu Pomocy, co stanowiło naruszenie art. 14 ust. 15 ustawy o pomocy, zgodnie z którym Prezydent dysponuje środkami oraz opracowuje plan finansowy dla wydzielonych rachunków dochodów ze środków Funduszu.

Prezydent wyjaśnił, że spowodowane to było faktem, iż konflikt zbrojny rozpoczął się w trakcie roku budżetowego. W uchwale budżetowej na 2023 r. również nie wyodrębniono planu finansowego dla środków z FP, gdyż – jak wyjaśnił Prezydent – podczas opracowywania projektu budżetu Miasto nie posiadało informacji z budżetu państwa o wysokości środków FP na 2023 r., a nie planowało przeznaczać środków własnych na zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy. Konstruując projekt budżetu na 2023 r. nie przewidywano również, że pozostaną niewykorzystane środki na rachunku środków FP z roku ubiegłego. Plan środków z FP został wprowadzony w trakcie 2022 i 2023 r. zarządzeniami Prezydenta, zgodnie z upoważnieniem wynikającym z art. 111 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy²³. Zmian w planie dokonywano zarządzeniami Prezydenta w zakresie kwot dochodów i wydatków otrzymywanych i wydatkowanych z FP.

Dodatkowo Prezydent wyjaśnił, że *planu finansowego dla rachunku ze środków pomocy nie wyodrębniono, gdyż z przepisów jasno nie wynika jak należy dokonywać zmian w takim wyodrębnionym planie. O ile ustawodawca odniósł się do zmian w planie budżetu artykułem 111 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, na mocy którego Rada Miasta upoważniła Prezydenta do dokonywania zmian, o tyle art. 14 ust. 15 stanowi, że: wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu oraz zarząd województwa dysponują środkami oraz opracowują plan finansowy dla rachunku.... Nigdzie nie zostało zdefiniowane jak zatem wprowadzać zmiany w takim planie, w jakim zakresie, w jakiej szczegółowości taki plan miał być opracowany, z jaką datą podjęty i na jaki okres. Ponadto dokonywanie zmian w planie budżetu zarządzeniami Prezydenta prowadziłyby tylko do dublowania tej samej pracy i nie wydaje się, że byłoby uzasadnione. Po konsultacji z wieloma gminami plan nie był wydzielony. Temat ten nie był również poruszany na szkoleniach RIO i powszechną praktyką stało się to, że wiele gmin nie wydzieliło planu. Prezydent podał, że wyodrębniony plan na 2023 r. został już opracowany i zostanie przedłożony do zatwierdzenia.*

²³ Uchwała Rady Miasta Nowego Sącza nr LVIII/713/2022 z 22 marca 2022 r. w sprawie zmian Uchwały Budżetowej Miasta Nowego Sącza na rok 2022 z dnia 28 grudnia 2021 r. oraz Uchwała Budżetowa Rady Miasta Nowego Sącza na rok 2023 nr LXXVI/913/2022 z dnia 27 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 8-9,172, 137-142, 839-844, 943-946)

NIK zwraca uwagę, że ustawa o pomocy wprowadziła szczególną zasadę gospodarowania środkami pochodzącymi z Funduszu. Podstawą gospodarowania tymi środkami jest plan finansowy tego wydzielonego rachunku, odrębny od zasadniczego planu finansowego jednostki budżetowej oraz od budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Zatem przyjęte w Urzędzie rozwiązanie nie może być uznane za realizację obowiązku określonego w art. 14 ust. 15 ustawy o pomocy.

2. Prezydent nie opracował i nie przedstawił Radzie Miasta w Nowym Sączu projektu uchwały o zakresie pomocy obywatelom Ukrainy, co było niezgodne z art. 12 ust. 4 i 5 ustawy o pomocy w związku z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym. Stosownie do art. 12 ust. 4 ustawy o pomocy jednostka samorządu terytorialnego z własnej inicjatywy i w zakresie posiadanych środków, może zapewnić pomoc obywatelom Ukrainy. Zakres pomocy określa w uchwale organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego (art. 12 ust. 5 ustawy o pomocy). Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym do zadań prezydenta należy przygotowanie projektów uchwał rady gminy.

Miasto z własnych środków sfinansowało m.in. zatrudnienie osób ze znajomością języka ukraińskiego i rosyjskiego oraz wynajęło pomieszczenie przeznaczone na punkt recepcyjny dla uchodźców z Ukrainy, w którym zmodernizowano pomieszczenia sanitarne.

Prezydent na pytanie dlaczego nie opracował i nie przedłożył Radzie Miasta projektu uchwały, o której mowa w art. 12 ust. 5 ustawy o pomocy, tj. o zapewnieniu pomocy obywatelom Ukrainy z własnych środków Miasta i zakresie tej pomocy odpowiedział, że w art. 12 ust. 5 tej ustawy nie ma wskazania na środki własne Miasta i zakres pomocy. Mając na uwadze chęć niesienia pomocy obywatelom Ukrainy zasadnym było opracowanie i przedłożenie Radzie Miasta Nowego Sącza projektów uchwał, które następnie przez Radę Miasta zostały podjęte, tj. uchwała Nr LXV/799/2022 z dnia 28.06.2022 r. w sprawie wyznaczenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu do realizacji zadania związanego z wypłatą świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i żywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie Miasta Nowego Sącza w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz uchwała Nr LVII/709/2022 z dnia 14.03.2022 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/218/2019 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 15 października 2019 r., w sprawie wprowadzenia programu „Karta Nowosądeczanina”.

(akta kontroli str. 9, 158-166, 276-277, 338- 353, 943-946)

OCENA CZĄSTKOWA

Prezydent zapewnił warunki umożliwiające prawidłowe i skuteczne prowadzenie działań mających na celu udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy. Nie opracował jednak odrębnych planów finansowych na 2022 i 2023 rok dla wydzielonych rachunków środków z Funduszu Pomocy, co było niezgodne art. 14 ust. 15 ustawy o pomocy. Prezydent także nie opracował i nie przedstawił Radzie Miasta projektu uchwały o zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty

Opis stanu faktycznego

- 2.1. Łączna wartość wydatków na działania mające na celu pomoc obywatelom Ukrainy i efekty działań pomocowych do 30 kwietnia 2023 r. wyniosła:
 - do 31 grudnia 2022 r.: 15 507,7 tys. zł, w tym koszty obsługi 76,2 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 15 742,6 zł). Otrzymano kwotę 15 750,6 tys. zł;

- do 30 kwietnia 2023 r.: 3 072,7 tys. zł, w tym koszty obsługi 11,9 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 4 001,2 tys. zł). Otrzymano kwotę 3 907,1 tys. zł).

Do 31 grudnia 2022 r. na realizację działań wydatkowano:

- środki z FP w wysokości 15 370,9 tys. zł, w tym koszty obsługi 41,5 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 15 580,8 tys. zł; otrzymano 15 619,8 tys. zł);
- środki z dotacji celowej Budżetu Państwa w wysokości 26,8 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 50,0 tys. zł, otrzymano 50,0 tys. zł);
- środki z PFRON w wysokości 0,3 tys. zł (nie ujęto w planie wydatków – środki pozabudżetowe), otrzymano 30,8 tys. zł);
- środki własne w wysokości 59,7 tys. zł, w tym koszty obsługi 18,7 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 61,8 tys. zł);
- środki z darowizny w wysokości 50,0 tys. zł. Otrzymano darowiznę w wysokości 50,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 338-347)

Ze środków FP zrealizowane zostały w 2022 r. następujące zadania:

- zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego: wydatkowano kwotę 7 117,06 tys. zł; otrzymano 7 117,10 tys. zł;. Zadanie było realizowane przez Urząd (Wydział Zarządzania Kryzysowego). Zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie w liczbie 90 080 osobodni na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz zawartych porozumień z Wojewodą Małopolskim: Porozumienie nr 21/2022/U oraz nr 45/2022/U; Decyzje nr: 18/2022/U/D; 34/2022/U/D; 51/2022/U/D; 74/2022/U/D; 111/2022/U/D; Polecenia nr: 25/2022/U; 52/2022/U; 86/2022/U.
- wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego na podstawie art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (300,00 zł): wydatkowano kwotę 490,5 tys. zł; otrzymano 491,6 tys. zł; Zadanie było realizowane przez MOPS. Wypłacono świadczenie dla 1 603 osób;
- wypłata zasiłków okresowych przyznanych na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 4 oraz art. 38 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej²⁴ w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 11,6 tys. zł; otrzymano 21,5 tys. zł;. Zadanie było realizowane przez MOPS. Przyznano i wypłacono świadczenie 8 rodzinom, w skład których wchodziło 20 osób;
- zasiłki stałe przyznane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 19 oraz art. 37 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 2,5 tys. zł; otrzymano 2,7 tys. zł;. Zadanie było realizowane przez MOPS. Przyznano i wypłacono świadczenia dla 2 osób;
- zasiłki celowe przyznane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 5 oraz art. 39 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 0,9 tys. zł; otrzymano 20,2 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Przyznano i wypłacono świadczenia dla 3 osób;
- opłata składki na ubezpieczenie zdrowotne osobom pobierającym zasiłek stały z pomocy społecznej na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 26, art. 75 ust. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych²⁵ w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz osobom objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 30, art. 75 ust. 12 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej w związku z art. 29 i 30 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 0,9 tys. zł; otrzymano 0,9 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Opłacono składki na ubezpieczenie

²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm. Dalej ustawa o pomocy społecznej.

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 tj. Dalej Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej.

- zdrowotne 2 osobom pobierającym zasiłek stały, którym zrealizowano 11 świadczeń oraz 2 osobom objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego, którym zrealizowano 9 świadczeń;
- pomoc doraźna na zapewnienie jednego gorącego posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14, art. 48b ust. 5 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz zasiłek celowy na posiłek dla dzieci i młodzieży w szkole i zasiłek celowy na wyżywienie dzieci w przedszkolu na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14, art. 39 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 80,6 tys. zł; otrzymano 81,6 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Realizacja świadczenia dla 194 osób (dzieci i młodzieży);
 - wypłata świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy na podstawie art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w wysokości 40 zł za osobodzień: wydatkowano kwotę 4 379,0 tys. zł; otrzymano 4 379,0 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. W 2022 r. złożono 1080 wniosków o świadczenie pieniężne; rozpatrzono 1052 wnioski, wypłacono świadczenia dla 341 wnioskodawców (osób fizycznych) i 11 wnioskodawców (podmioty inne niż osoby fizyczne), wnioskodawcy zapewnili zakwaterowanie dla 1300 obywateli Ukrainy. Wypłacono świadczenie za 108 928 osobodni;
 - wypłata świadczeń rodzinnych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (ustalenie prawa do tych świadczeń, zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych). Opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy przyznane na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 370,0 tys. zł; otrzymano 370,0 tys. zł; Zadanie było realizowane przez MOPS. W ramach świadczeń rodzinnych przyjęto 463 wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, w tym 427 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, 7 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, 6 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, 13 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego oraz 10 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego; wydano 512 decyzji w tym 363 decyzje przyznające, 6 decyzji o odmowie przyznania świadczenia, 3 decyzje ustalające nienależnie pobrane świadczenie i obowiązek zwrotu, 87 decyzji uchylającej przyznane świadczenia, w sprawie 20 wniosków wydano decyzję o umorzeniu postępowania oraz wydano 31 postanowień o wstrzymaniu wypłaty świadczenia i 2 postanowienia o wznowieniu wypłaty świadczenia; W 2022 wypłacono 2139 świadczeń dla 359 osób w 250 rodzinach oraz opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne od pobieranego świadczenia pielęgnacyjnego: dla 4 osób 16 świadczeń;
 - opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy przyznane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych²⁶ zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 3,1 tys. zł; otrzymano 3,1 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Opłacono składkę na ubezpieczenie zdrowotne od pobieranego świadczenia pielęgnacyjnego: dla 4 osób 16 świadczeń;

²⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 390. Dalej: ustawa o świadczeniach rodzinnych.

- pomoc materialna dla uczniów z Ukrainy na podstawie art. 53 ust.1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z rozdziałem 8a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁷: wydatkowano kwotę 2,2 tys. zł; otrzymano 4,0 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Wsparcie 3 uczniów z Ukrainy w postaci stypendium socjalnego mającego na celu całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, wydatków zakupu podręczników, pomocy edukacyjnych, zakupu przyborów szkolnych oraz wyposażenia wymaganego przez szkołę, opłat za udział w wycieczkach, wyjazdach do kin, teatrów lub innych imprezach organizowanych przez szkołę;
 - wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej, karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej na podstawie art. 26a ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁸ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności²⁹: wydatkowano kwotę 2,0 tys. zł; otrzymano 3,7 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS i Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Wydano 7 legitymacji osób niepełnosprawnych, 9 orzeczeń o niepełnosprawności oraz 9 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności;
 - nadanie nr PESEL na podstawie art. 4 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 32,0 tys. zł; otrzymano 32,0 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd. Nadano 2161 numerów PESEL, w tym 122 poza urzędem.
 - wykonanie zdjęć osobom ubiegającym się o nadanie nr PESEL na podstawie art. 5 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 62,1 tys. zł³⁰; otrzymano 62,1 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd. Wykonano 1904 zdjęcia obywatelom Ukrainy;
 - realizacja zadań oświatowych w ramach pomocy dzieciom ukraińskim przebywającym na terenie miasta Nowy Sącz na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 2 764,6 tys. zł otrzymano 2 974,4 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd - Wydział Edukacji i Wychowania. Objęcie nauką na terenie miasta Nowego Sącza uczniów, będących uchodźcami z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
 - finansowanie pobytu w Domu Pomocy Społecznej na podstawie art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 51,8 tys. zł; otrzymano 51,8 tys. zł. Zadanie realizowane przez Dom Pomocy Społecznej. Sfinansowano pobyt 1 osoby w DPS;
 - utworzenie i potwierdzenie profilu zaufanego dla osób wnioskujących o nadanie numeru PESEL na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 0,1 tys. zł otrzymano 0,1 tys. zł. Prowadzono 32 sprawy.
- Ponadto z FP otrzymano:
- środki na pomoc psychologiczną na podstawie art. 47 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 32 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w wysokości 3,6 tys. zł. Zadanie nie było realizowane z uwagi na brak zgłoszonych potrzeb. Środki zostały zwrócone do MUW;

²⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 tj. Dalej: ustawa o systemie oświaty.

²⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 573 ze zm.). Dalej: ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

²⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 857 ze zm.). Dalej: rozporządzenie MGPIPS w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

³⁰ W tym kwota 29.189,88 przeznaczona na nagrody dla pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich..

- prowadzenie rejestru małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski bez opieki i przed przybyciem byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy oraz zapewnienie tłumaczeń na podstawie art. 25a ust. 8 i 8a ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w wysokości 0,6 tys. zł. Zadanie nie było realizowane ze względu na brak potrzeb. Środki zostały zwrócone na rachunek MUW.

(akta kontroli str. 338-347, 360-409)

Środki z dotacji celowej Budżetu Państwa w wysokości 26,7 tys. zł wydatkowane zgodnie z zaleceniem zawartym w piśmie MUW z 15 marca 2022 r. (WF-.3111.35.2022) w sprawie zwiększenia planu dotacji celowej pochodzącej z ogólnej rezerwy budżetu państwa. W treści pisma podano, że zwiększenie planu dotacji przeznaczone jest, zgodnie z uchwałą Rady Ministrów nr 45/2022 z dnia 10 marca 2022 r., na zapewnienie opieki i schronienia cudzoziemcom przybywającym z objętej konfliktem wojennym Ukrainy i powinno być przeznaczone na najpilniejsze płatności. Środki zostały wydatkowane na zakwaterowanie i wyżywienie uchodźców w marcu 2022 r. (233 osobodni). Dotację przyznano w wysokości 50,0 tys. zł. Pismem z 14 czerwca 2022 r. (WF-I.3111.12.35.2022) MUW poinformował, że zmniejszono plan dotacji o kwotę 23,3 tys. zł (ww. kwota została zwrócona do MUW).

(akta kontroli str. 338-347, 639-642, 925-934)

Ze środków własnych zostały zrealizowane następujące zadania:

- zatrudnienie osoby ze znajomością języka ukraińskiego na umowę zlecenia do pomocy przy obsłudze świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy” w MOPS. Wydatkowano 18,7 tys. zł;
- zatrudnienie osoby ze znajomością języka ukraińskiego na umowę o pracę w Urzędzie. Wydatkowano 32,5 tys. zł;
- wypłata zwiększonego dodatku z tytułu urodzenia się dziecka na podstawie Uchwały Rady Miasta Nowego Sącza dodatku z Nr XLIX/626/2005 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 30 sierpnia 2005 r. w sprawie zwiększenia kwoty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka³¹. Zadanie było realizowane przez MOPS. Wypłacony został zwiększony dodatek z tytułu urodzenia się dziecka dla 4 osób w łącznej wysokości 2,0 tys. zł;
- najem pomieszczeń przeznaczonych na punkt recepcyjny dla uchodźców z Ukrainy z możliwością poprawy warunków poprzez remont łazienek. Zadanie było realizowane przez Urząd. Wydatkowano 6,6 tys. zł. Zmodernizowano pomieszczenia sanitarne.

(akta kontroli str. 338-347, 174-190, 573)

Ze środków z PFRON wydatkowano 0,33 tys. zł na realizację umowy zawartej z PFRON nr PU1/000002/06/G z 31 maja 2022 pomiędzy PFRON a Miastem Nowy Sącz w sprawie realizacji Modułu I programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”. Otrzymano 30,8 tys. zł. Pozostała kwota została przeznaczona na zadania realizowane w 2023 r. Wsparciem objęci zostali obywatele Ukrainy posiadający orzeczenie o niepełnosprawności. Zadanie było realizowane przez MOPS. Dwie osoby otrzymały dofinansowanie na zakup środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych wydanych na zlecenie z częściową refundacją NFZ.

(akta kontroli str. 338-347)

Ze środków otrzymanych w formie darowizny zrealizowano następujące zadania:

³¹ Dz. Urz. Województwa Małopolskiego z 2005 r. Nr 592 poz. 4082.

- organizacja zajęć sportowo-integracyjnych oraz nauka pływania dla dzieci z Ukrainy. Wydatkowano 16,0 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Nauka pływania dla dzieci z Ukrainy - 45 godzin tj. 15 dni po 3 godziny dla grup 8 osobowych. Zajęcia sportowo-integracyjne oraz zawody, których celem było wpajanie zasad zdrowej rywalizacji sportowej, wdrożenie do aktywnego i zdrowego spędzania wolnego czasu, przestrzeganie zasad fair-play oraz integracja i spędzenie wspólnie z młodzieżą sądecką wolnego czasu;
- wakacyjna integracja językowo – kulturalna dla dzieci i dorosłych z Ukrainy. Zadanie było realizowane przez Sądecką Bibliotekę Publiczną. Wydatkowano 14,0 tys. zł. Przeprowadzono naukę języka polskiego dla dorosłych, warsztaty interdyscyplinarne z książką w języku polsko – ukraińskim, piknik dla rodzin polskich i ukraińskich, w tym koncert, spotkanie autorskie, warsztaty umuzykalniające, warsztaty plastyczne. Ogółem tymi działaniami objęto 872 osoby;
- warsztaty szkoleniowe (cztery edycje) dedykowane obywatelom Ukrainy pn. „Jak skutecznie poszukiwać pracy w Nowym Sączu”. Zajęcia odbyły się w ramach czterech grup, w których przeszkolono łącznie 40 osób. Zadanie było realizowane przez Sądecki Urząd Pracy. Wydatkowano 10,0 tys. zł.
- organizacja dwutygodniowych warsztatów integracyjnych dla 34 dzieci i młodzieży z Ukrainy w wieku od 4 do 12 lat pod hasłem „Sztuka, Pałac Integracja”. Zadanie było realizowane przez Pałac Młodzieży. Warsztaty kaligraficzne, muzyczne i taneczne, organizacja Pikniku Integracyjnego na zakończenie warsztatów. Zadanie realizowane przez Pałac Młodzieży. Wydatkowano 10,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 338-347, 358-359, 235-239, 822)

Do 30 kwietnia 2023 r. na realizację działań wydatkowano:

- środki z FP w wysokości 3 044,0 tys. zł, w tym koszty obsługi 5,2 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 3 932,0 tys. zł; otrzymano 3 876,6 tys. zł.);
- środki z PFRON w wysokości 8,27 zł na koszty obsługi³²;
- środki własne w wysokości 28,6 tys. zł, w tym koszty obsługi 6,7 tys. zł (w planie wydatków ujęto kwotę 69,2 tys. zł);

(akta kontroli str. 348-353)

Do 30 kwietnia 2023 r. ze środków FP zrealizowane zostały następujące zadania:

- zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego: wydatkowano kwotę 1 438,4 tys. zł; otrzymano 1 438,4 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd (Wydział Zarządzania Kryzysowego). Zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie w liczbie 34 914 osobodni na podstawie art. 12 ust 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz decyzji Wojewody Małopolskiego nr: 286/2022/U/D; 312/2022/U/D;
- wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego na podstawie art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (300,00 zł): wydatkowano kwotę 24,5 tys. zł; otrzymano 28,5 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Wypłacono świadczenie dla 81 osób;
- wypłata zasiłków okresowych przyznanych na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 4 art. 38 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 5,4 tys. zł; otrzymano 5,4 tys. zł. Zadanie realizowane przez MOPS. Przyznano i wypłacono świadczenie 3 rodzinom, w skład których wchodziło 7 osób;

³² Kwotę 30 411,13 zł MOPS zwrócił do PFRON 5 stycznia 2023 r.

- zasiłki stałe przyznane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 19, art. 37 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 4,8 tys. zł; otrzymano 4,8 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Przyznano i wypłacono świadczenia dla 3 osób;
- zasiłki celowe przyznane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 5, art. 39 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 0,2 tys. zł; otrzymano 0,2 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Przyznano i wypłacono świadczenia dla 1 osoby;
- opłata składki na ubezpieczenie zdrowotne osobom pobierającym zasiłek stały z pomocy społecznej na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 26, art. 75 ust. 10 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz osobom objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 30, art. 75 ust. 12 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 0,6 tys. zł; otrzymano 0,6 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne 3 osobom pobierającym zasiłek stały, którym zrealizowano 12 świadczeń oraz 1 osobie objętej indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego, której zrealizowano 3 świadczenia;
- zasiłek celowy na posiłek dla dzieci i młodzieży w szkole i zasiłek celowy na wyżywienie dzieci w przedszkolu na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14, art. 39 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 19,7 tys. zł; otrzymano 22,8 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Realizacja świadczenia dla 48 osób (dzieci i młodzieży);
- wypłata świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy na podstawie art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w wysokości 40 zł za osobodzień: wydatkowano kwotę 318,1 tys. zł; otrzymano 318,1 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. W 2023 r. złożono 170 wniosków o świadczenie pieniężne; rozpatrzono 147 wniosków, wypłacono świadczenia dla 51 wnioskodawców (osób fizycznych) i 1 wnioskodawcy (podmioty inne niż osoby fizyczne), wnioskodawcy zapewnili zakwaterowanie dla 95 obywateli Ukrainy. Wypłacono świadczenie za 7 892 osobodni;
- wypłata świadczeń rodzinnych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (ustalenie prawa do tych świadczeń, zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych). Opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy przyznane na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 186,5 tys. zł; otrzymano 186,6 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. W ramach świadczeń rodzinnych przyjęto 33 wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych w tym 22 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, 4 wnioski o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, 2 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, 1 wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego oraz 4 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego; wydano 78 decyzji w tym 60 decyzji przyznających, 1 decyzję ustalającą nienależnie przyznane świadczenie (obowiązek zwrotu), 11 decyzji uchylających przyznane świadczenia, w sprawie 6 wniosków wydano decyzje o umorzeniu postępowania oraz wydano 5 postanowień o wstrzymaniu wypłaty świadczenia. Do 30 kwietnia 2023 r. wypłacono 617 świadczeń dla 120 osób w 86 rodzinach;

- opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy przyznane na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (ustalenie prawa na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych): wydatkowano kwotę 4,3 tys. zł; otrzymano 4,3 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS. Opłacono składkę na ubezpieczenie zdrowotne od pobieranego świadczenia pielęgnacyjnego: dla 5 osób 17 świadczeń;
- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej, karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej na podstawie art. 26a ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenia MGPIPS w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności: wydatkowano kwotę 0,6 tys. zł; otrzymano 1,0 tys. zł. Zadanie było realizowane przez MOPS i Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Wydano 2 legitymacje dla osób niepełnosprawnych, 2 orzeczenia o niepełnosprawności oraz 3 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
- nadanie nr PESEL na podstawie art. 4 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 0,8 tys. zł; otrzymano 1,7 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd. Nadano 82 numery PESEL;
- wykonanie zdjęć osobom ubiegającym się o nadanie nr PESEL na podstawie art. 5 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 1,9 tys. zł;; otrzymano 2,9 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd. Wykonano 65 zdjęć obywatelom Ukrainy;
- realizacja zadań oświatowych w ramach pomocy dzieciom ukraińskim przebywającym na terenie miasta Nowy Sącz na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 1015,3 tys. zł otrzymano 1838,1 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Urząd - Wydział Edukacji i Wychowania. Objęto nauką na terenie miasta Nowego Sącza uczniów, będących uchodźcami z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- finansowanie pobytu w Domu Pomocy Społecznej na podstawie art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 23,0 tys. zł; otrzymano 23,0 tys. zł. Zadanie było realizowane przez Dom Pomocy Społecznej. Sfinansowano pobyt 1 osoby w DPS;
- utworzenie i potwierdzenie profilu zaufanego dla osób wnioskujących o nadanie numeru PESEL na podstawie art. 9 ust. 1a oraz 1b ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy: wydatkowano kwotę 32,48 zł otrzymano 57,38 zł. Zadanie było realizowane przez Urząd. Utworzono i potwierdzono 32 profili zaufanych.
(akta kontroli str. 348-353, 410-427)

Ze środków własnych zostały zrealizowane następujące zadania:

- zatrudnienie osoby ze znajomością języka ukraińskiego na umowę zlecenia do pomocy przy obsłudze świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy” w MOPS. Wydatkowano 6,7 tys. zł;
- zatrudnienie osoby ze znajomością języka ukraińskiego na umowę o pracę w Urzędzie. Wydatkowano 21,0 tys. zł;
- wypłata zwiększonego dodatku z tytułu urodzenia się dziecka na podstawie Uchwały Rady Miasta Nowego Sącza dodatku z Nr XLIX/626/2005 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 30 sierpnia 2005 r. w sprawie zwiększenia kwoty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka. Zadanie było realizowane przez

MOPS. Wyłacony został dla 2 osób zwiększony dodatek z tytułu urodzenia się dziecka w łącznej wysokości 1,0 tys. zł;

(akta kontroli str. 348-353, 574)

Ze środków z PFRON wydatkowano 8,27 zł na koszty obsługi realizacji umowy zawartej z PFRON nr PU1/000002/06/G z 31 maja 2022 pomiędzy PFRON a Miastem Nowy Sącz w sprawie realizacji Modułu I programu „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”. Brak wypłat. Kwota 30 419,40 zł była kwotą niewykorzystaną w 2022 r. i przeznaczoną na realizację zadań w 2023 r. Kwotę 30 411,13 zwrócono do PFRON w styczniu 2023 r. Zadanie było realizowane przez MOPS.

(akta kontroli str. 348-353)

Miasto nie przeznaczyło środków z rezerwy jst na zadania własne z zakresu zarządzania kryzysowego na działania pomocowe dla obywateli Ukrainy. 26 lutego 2022 r. Miasto otrzymało stanowisko Przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych stwierdzające, że nie ma przeszkód prawnych w rozdysponowaniu tych środków na zadania związane z kryzysem uchodźczym.

(akta kontroli str. 254, 261-264)

Prezydent wyjaśnił, że nie oceniano efektywności udzielanej pomocy. Pomoc udzielana była w miarę potrzeb na podstawie dokonywanych analiz.

(akta kontroli str. 894-898)

2.2. Miasto podejmowało działania w celu pozyskania środków finansowych na realizację zadań pomocowych na rzecz obywateli Ukrainy z budżetu Unii Europejskiej. Od maja 2023 r. były realizowane dwa projekty:

- „Małopolska Tarcza Humanitarna. Fundusze Europejskie dla Ukrainy – Pakiet Edukacyjny” w ramach 15 Osi Priorytetowej REACT-EU (EFS) dla sprostania wyzwaniom migracyjnym: – działanie 15.2. Zadanie realizowane było przez Pałac Młodzieży. Były to działania o charakterze integrującym środowisko uczniów polskich i ukraińskich oraz zakup wyposażenia sal lekcyjnych i innych pomieszczeń szkolnych, sprzętu IT, pomocy dydaktycznych niezbędnych do podjęcia nauki przez uczniów z Ukrainy w oddziałach przygotowawczych oraz dla uczniów kontynuujących zdalne nauczanie w systemie edukacji ukraińskiej. Działania te obejmowały: 10 kół zainteresowań oraz zakup materiałów potrzebnych do ich prowadzenia, 6 wycieczek, zakup materiałów na organizację spotkania integracyjnego uczestników projektu, koszty pracy nauczycieli i opiekunów. Udział w zajęciach brali uczniowie polscy i ukraińscy uczęszczający do szkół na terenie Miasta. Umowa została zawarta 5 maja 2023 r. Na realizację zadania został przekazany grant w wysokości 196,5 tys. zł. Zadanie było realizowane do 31 sierpnia 2023 r. Poniesiono wydatki w wysokości 194,4 tys. zł³³;
- „Małopolska Tarcza Humanitarna. Fundusze Europejskie dla Ukrainy. Wsparcie grantowe EFS dla NGO i JST – Integracja społeczna, rynek pracy, edukacja i zdrowie” w ramach 15 Osi priorytetowej REACT-EU (EFS) dla sprostania wyzwaniom migracyjnym. Zadanie realizowane było przez Nowosądecki Inkubator Przedsiębiorczości i obejmowało m.in.: doradztwo zawodowe, kurs języka polskiego, wsparcie psychologa, prawnika i tłumacza, zapewnienie aktywizacji społecznej, adaptacji i integracji, wsparcia oraz poprawy sytuacji poprzez realizację zadań w obszarze kultury i sztuki. Umowa została zawarta 2 maja 2023 r. Na realizację zadania został przekazany grant w wysokości 149,8 tys. zł. Zadanie było realizowane do 30 czerwca 2023 r. Poniesiono wydatki w wysokości 149,3 tys. zł.

³³ Wniosek rozliczający przekazano do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego 13 września 2023 r. Urząd oczekuje na jego weryfikację.

(akta kontroli str. 706-820, 832-838)

2.3.1. Łączna liczba uczniów (w ujęciu średniomiesięcznym), będących uchodźcami z Ukrainy, którzy uczyli się w szkołach na terenie miasta Nowy Sącz, według stanu na³⁴:

- 31 marca 2022 r. – 59,36 (gmina 53,95, powiat 5,41);
- koniec roku szkolnego 2021/2022 – 172,97 (gmina 158,00, powiat 14,97);
- 1 września 2022 r. – 248,00 (gmina 204,80, powiat 43,20);
- 30 kwietnia 2023 r. – 231,14 (gmina 197,77³⁵, powiat 35,37).

(akt kontroli str. 522, 593-603)

2.3.2. Na realizację dodatkowych zadań oświatowych w ramach pomocy dzieciom ukraińskim Ministerstwo Finansów przekazało miastu Nowy Sącz z FP, środki finansowe w wysokości:

- według stanu na koniec 2022 r.: 2 974,4 tys. zł³⁶ (wydatkowano 2 764,6 tys. zł);
- według stanu na 30 kwietnia 2023 r.: 1 838,1 tys. zł. (wydatkowano 1 015,3 tys. zł).

(akta kontroli str. 338-353, 522, 832-838)

2.3.3. Na pomoc materialną dla uczniów z Ukrainy na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy Miasto wydatkowało w 2022 r. 2,2 tys. (stypendium socjalne dla 3 uczniów). Do 30 kwietnia 2023 r. nie poniesiono wydatków na to zadanie.

(akta kontroli str. 348-353)

2.4. W okresie objętym kontrolą, na realizowane działania wykorzystano 99% środków otrzymanych przez Urząd z Funduszu Pomocy.

Nie wykorzystano środków w wysokości 249,0 tys. zł., z tego:

- na zadania oświatowe w ramach pomocy dzieciom ukraińskim przebywającym na terenie Miasta w wysokości 209,9 tys. zł, które przeznaczono na zadania realizowane w 2023 r.;
- w wysokości 39,1 tys. zł (zostały zwrócone terminowo na rachunek MUW.).

Odsetki bankowe od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku dla środków Funduszu Pomocy za 2022 r. w wysokości 33,7 tys. zł oraz za 2023 r. (do 30 kwietnia) w wysokości 14,3 tys. zł Urząd zwrócił na rachunek MUW zgodnie z otrzymanymi wytycznymi (pismo MUW WF II 3241.43.2022 z 26 października 2022 r).

(akta kontroli str. 338-353, 287-337, 375, 380-382)

2.5.1. Na terenie Miasta działał jeden „Punkt recepcyjny”, który był zlokalizowany w pawilonie handlowym Piast, ul. Nawojowska 3. Punkt recepcyjny działał od 5 kwietnia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. i był dostępny przez całą dobę. W Punkcie recepcyjnym nie było punktu medycznego. Prezydent wyjaśnił, że ze względu na fakt, iż terminy przyjazdu uchodźców z Ukrainy nie były intensywne oraz liczba uchodźców nie była zbyt duża nie było konieczności, by osoby z Ukrainy musiały być w nim przyjmowane. Relokacja uchodźców do obiektów zbiorowego zakwaterowania odbywała się systematycznie i płynnie. W związku z unormowaniem się sytuacji nie przedłużano najmu lokalu przeznaczonego na „Punkt recepcyjny”.

W Wydziale Zarządzania Kryzysowego Urzędu został zlokalizowany „Punkt informacyjny”, który rozpoczął swoją działalność 25 lutego 2022 r. i działa do chwili obecnej (czynny przez całą dobę).

Według stanu na:

³⁴ Dane pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej.

³⁵ W tym dwoje dzieci 6-letnich w oddziałach przedszkolnych (P62).

³⁶ Niewykorzystane w 2022 r. środki w wysokości 209 873,59 zł zostały przeznaczone na zadania realizowane w 2023 r.

- 24 lutego 2022 r. nie funkcjonował żaden obiekt zbiorowego zakwaterowania i wyżywienia;
- 31 marca 2022 r. funkcjonowało 8 obiektów;
- 30 czerwca, 30 września, 31 grudnia 2022 r. oraz 30 kwietnia 2023 r. funkcjonowało 14 obiektów.

Urząd w pierwszej kolejności na miejsce zbiorowego zakwaterowania i wyżywienia wytypował hotele, ośrodki wypoczynkowe oraz trzy domy pomocy społecznej. Powyższe podmioty zostały ujęte w Poleceniach Wojewody Małopolskiego jako obiekty do zbiorowego zakwaterowania i wyżywienia. Z podmiotami ujętymi w Poleceniach Wojewody, Urząd podpisał porozumienia na czas nieokreślony. Zawarto osiem porozumień z właścicielami 14 obiektów: Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Nowym Sączu, Hotelem Ibis Styles, Hotelem Beskid, Uzdrowskiem Krynica-Żegiestów S.A., Ośrodkiem Ryterskim, Ośrodkiem Narciarsko-Rekreacyjnym „Gościniec Galicyjski”, Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu, FHU Marek Popłonyk oraz wyznaczono trzy domy pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 80-135, 510-523)

W wyniku szczegółowej analizy porozumień zawartych z właścicielami ww. obiektów stwierdzono, że wysokość stawek płaconych w tych obiektach za osobę korzystającą z zakwaterowania i wyżywienia była zgodna z wysokością stawek określonych w zawartych z Wojewodą Małopolskim porozumieniach:

w okresie od 24 lutego 2022 r. do 31 marca 2022 r. stawka za osobodzień wynosiła 120 zł brutto (wprowadzona Porozumieniem zawartym z Wojewodą Małopolskim Nr 21/2022/U z 5 marca 2022 r.);

- w okresie od 1 kwietnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. stawka za osobodzień wynosiła 75,60 zł brutto (wprowadzona Załącznikiem nr 2 do Porozumienia zawartego z Wojewodą Małopolskim Nr 45/2022/U);
- od 1 marca 2023 r. – stawka za osobodzień wynosiła:
 - dla obywateli z Ukrainy przebywających na terenie RP nie dłużej niż 120 dni - 80,00 zł,
 - dla obywateli z Ukrainy przebywających więcej niż 120 dni ale mniej niż 180 dni – 40,00 zł,
 - od 1 maja 2023 r. dla obywateli z Ukrainy przebywających więcej niż 180 dni – 20,00 zł (wprowadzona w związku z Anekssem nr 4 do Porozumienia zawartego z Wojewodą Małopolskim Nr 45/2022/U).

Urząd nie tworzył żadnych punktów medycznych.

(akta kontroli str. 11-71, 646-705)

Urząd na polecenie Wojewody przekazywał do MUW listę dostępnych obiektów do zakwaterowania oraz aktualizował listę w przypadku takiej potrzeby.

W związku z utworzeniem „Punktu recepcyjnego” w pawilonie handlowym Piast przy ul. Nawojowskiej 3 przeprowadzono remont w postaci wymiany dwóch pryszniców oraz podgrzewacza wody. Koszt remontu wyniósł 6,6 tys. zł.

W miejscach zbiorowego zakwaterowania na koniec marca 2022 r. przebywało 271 osób, na koniec grudnia 2022 r. 331 osób, a na koniec kwietnia 2023 r. 232 osoby. W obiektach zbiorowego zakwaterowania przeznaczonych dla uchodźców z Ukrainy – wg wyjaśnień Prezydenta - nie występowały braki miejsc.

(akta kontroli str. 510-516)

W zawartych porozumieniach z właścicielami obiektów zapisano, że osoby zakwaterowane mają mieć zapewnione wyżywienie w postaci śniadania, obiadu, kolacji, ewentualnie śniadania i ciepłej obiadokolacji oraz dostępu do napojów (minimum wody pitnej). Wyżywienie zorganizowane było w dwóch formach: zapewnienie cateringu, lub wypłata świadczeń pieniężnych.

(akta kontroli str. 510-516, 646-704)

Prezydent wyjaśnił, że pracownicy Wydziału Zarządzania Kryzysowego prowadzili weryfikację warunków panujących w miejscach zbiorowego zakwaterowania przed zawarciem umów jak i w trakcie ich funkcjonowania. W pięciu obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące wyżywienia. W wyniku rozmowy pracowników Urzędu z mieszkańcami i najemcą ustalono zasady jakie mają obowiązywać w tych obiektach.

(akta kontroli str. 510-516, 532-534)

Wydział Zarządzania Kryzysowego na podstawie przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy weryfikował obywateli Ukrainy, którzy byli zwolnieni z odpłatności oraz tych, którzy byli zobowiązani do częściowego pokrycia kosztów związanych z pobytem w miejscach zbiorowego zakwaterowania. Weryfikację prowadził Zespół Zadaniowy powołany Zarządzeniem Wewnętrznym Nr 23/2023 Prezydenta Miasta Nowego Sącza z dnia 20 marca 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego do spraw oceny wniosków i oświadczeń o zwolnienia z odpłatności obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 510-516, 524-531)

Według stanu na 30 kwietnia 2023 r. sześciu obywateli Ukrainy, a według stanu na 31 maja 2023 r. dwóch, częściowo pokrywało z góry koszty pobytu w miejscu zakwaterowania. Dopłata przez obywateli Ukrainy zobowiązanych do częściowego pokrycia kosztów z góry w kwietniu 2023 r. wyniosła 9,4 tys. zł, natomiast w maju 2023 r. – 5,5 tys. zł. Ze zwolnienia z opłaty według stanu na 30 kwietnia 2023 r. korzystało 226 osób, według stanu na 31 maja 2023 r. - 233 osoby.

Informacja o miejscach zbiorowego zakwaterowania, ze względów – jak wyjaśnił Prezydent - na bezpieczeństwo tych obiektów, nie była upubliczniana.

Na terenie Gminy odnotowano jedno zgłoszenie dotyczące konfliktów społecznych wśród obywateli Ukrainy przebywających w miejscu zbiorowego zakwaterowania. Wydział Zarządzania Kryzysowego brał czynny udział w rozwiązaniu konfliktu poprzez przeprowadzenie kontroli w miejscu zbiorowego zakwaterowania. Przekazano obywatelom Ukrainy informację (w języku ukraińskim) dotyczącą odpowiedzialności karnej, w związku z dokonaniem uszkodzeń. Właścicielowi obiektu polecono przygotowanie regulaminu obiektu.

(akta kontroli str. 510-516, 528-531)

2.5.2. Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy³⁷ wyniosła, według stanu na:

- 31 grudnia 2022 r. - 4 357,1 tys. zł. (koszty obsługi zadania wyniosły 21,9 tys. zł,
- 30 kwietnia 2023 r. – 315,7 tys. zł. (koszty obsługi zadania wyniosły 2,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 338-353)

Prezydent wyjaśnił, że środki niezbędne na wypłatę świadczeń kalkulowano na podstawie wykonywanych w systemie informatycznym do obsługi świadczenia zestawień oraz pomocniczo na podstawie danych z rejestru wniosków (liczba dni, liczba wniosków, liczba osób). Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zostało złożonych 1080 wniosków o wypłatę świadczenia z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (rozpatrzono pozytywnie 1052 wnioski). Wypłacono świadczenia dla 341 wnioskodawców (osób fizycznych) i 11 wnioskodawców (podmioty inne niż osoby fizyczne). Wnioskodawcy zapewnili zakwaterowanie dla 1300 obywateli Ukrainy (108 928 osobodni).

Według stanu na 30 kwietnia 2023 r. zostało złożonych 170 wniosków (pozytywnie rozpatrzono 147 wniosków). Wypłacono świadczenie dla 51 wnioskodawców (osób

³⁷ Na podstawie art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

fizycznych) i 1 wnioskodawcy (podmiot inny niż osoba fizyczna). Wnioskodawcy zapewnili zakwaterowanie dla 95 obywateli Ukrainy (7897 osobodni).

(akta kontroli str. 338-353, 510-518, 535-557)

W Gminie – wg wyjaśnień Prezydenta - opracowano i przyjęto do stosowania jednolite zasady weryfikacji wniosków o przyznanie świadczenia, weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia, weryfikacji uprawnień do wydłużania wypłaty świadczenia powyżej 120 dni poprzez:

- weryfikację wniosków pod względem formalnym (art. 13 ust.4),
- weryfikację danych w rejestrze PESEL i weryfikację danych w rejestrze Straży Granicznej – po udostępnieniu dostępu do tego rejestru tj. od listopada 2022 r.,
- weryfikację w aplikacji Źródło - po udostępnieniu dostępu do aplikacji tj. od sierpnia 2022 r.,
- przyjęcie oświadczenia wnioskodawcy o dacie przekroczenia granicy osób przyjętych do zakwaterowania i wyżywienia wobec braku w innego narzędzia dla pozyskania tej informacji,
- zlecenie weryfikacji warunków zakwaterowania i zamieszkania – w początkowym okresie wybierano do weryfikacji wnioski w sposób losowy, w późniejszym okresie weryfikowano wnioski o świadczenie z tytułu zakwaterowania i wyżywienia na nowe osoby (obywateli Ukrainy) oraz wszystkie wnioski o przedłużenie przyznania świadczenia,
- badanie sytuacji dochodowej wnioskodawcy i osób zakwaterowanych (złożenie oświadczenia majątkowego, oświadczenia/zaświadczenia o uzyskiwanych dochodach) w przypadku składania wniosku o przedłużenie przyznania świadczenia przez najbliższego członka rodziny,
- mimo braku takiego wymogu (wniosek o wypłatę świadczenia składany jest wraz z oświadczeniem pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe), od wnioskodawców, pobierane były umowy najmu w celu potwierdzenia okresu udzielenia zakwaterowania i wyżywienia,
- weryfikację uprawnień do przedłużenia przyznania świadczenia poprzez odebranie od wnioskodawcy dokumentów potwierdzających wystąpienie okoliczności, o których mowa w § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z 24 maja 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom krajiny oraz warunkach przyznawania tego świadczenia i przedłużenia jego wypłaty³⁸ (np. zaświadczenie o ciąży, orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności, oświadczenie o samotnym sprawowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opieki nad trojgiem i więcej dzieci, akty urodzenia dzieci).

(akta kontroli str. 510-518, 935-939)

Prezydent wyjaśnił, że podstawą wprowadzenia zasady badania sytuacji dochodowej wnioskodawców i osób zakwaterowanych był art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, zgodnie z którym *"każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1*

³⁸ Dz. U. z 2022 r/ poz.1020.

ust. 1, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach". Prawodawca – wg treści wyjaśnień - nie wskazał sposobu weryfikacji, pozostawiając tym samym organom swobodę w podejmowaniu działań mających na celu ww. weryfikację. Korzystając z tego uprawnienia oraz kierując się zasadą celowego i racjonalnego wydatkowania środków publicznych, MOPS badał sytuację dochodową wnioskodawcy i osób zakwaterowanych będących równocześnie członkami rodziny wnioskodawcy, uzależniając ustalenie prawa do wnioskowanego świadczenia od uzyskiwanych dochodów. Dochody te, w niektórych przypadkach były wystarczające do samodzielnego funkcjonowania.

Odnosnie do wymogu przedkładania umów najmu w celu potwierdzenia okresu udzielenia zakwaterowania i wyżywienia Prezydent wyjaśnił, że obywatele Ukrainy przedkładali umowy najmu w celu potwierdzenia możliwości udzielenia zakwaterowania i wyżywienia, jak i ewentualnego wyeliminowania przypadków wypłaty świadczenia na osobę współwynajmującą nieruchomość lub na osobę wynajmującą nieruchomość i tym samym uniknięcia wypłaty nienależnych świadczeń. Prezydent wskazał, że w materiale informacyjnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przekazanym przez Wojewodę Małopolskiego pismem z 15 kwietnia 2023 r. jednym z pytań było (pyt. 7): *„Czy obywatel Ukrainy, który wynajmuje mieszkanie, w którym prowadzi gospodarstwo i który przyjął do mieszkania po 24 lutego br. 2 osoby z Ukrainy, ma prawo do świadczenia pieniężnego?”* Została udzielona następująca odpowiedź: *„Świadczenie pieniężne może zostać przyznane każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, na jego wniosek, nie dłużej niż za okres 60 dni od dnia przybycia obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem, świadczenia pieniężne może przysługiwać również obywatelowi Ukrainy, gdyż nie ma tu znaczenia posiadane obywatelstwo Istotne jest to, aby dana osoba zapewniająca zakwaterowanie i wyżywienie posiadała prawo do dysponowania danym lokalem (nie ma tu znaczenia podstawa prawna)”*.

Odnosnie do wymogu składania oświadczeń o sytuacji materialnej pod rygorem odpowiedzialności karnej na podstawie art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny³⁹ Prezydent wyjaśnił, że osoby, na które wnioskowano o przedłużenie świadczenia, składały oświadczenie majątkowe pod rygorem odpowiedzialności karnej dla potwierdzenia swojej aktualnej sytuacji materialnej. Zaznaczył, że dane zawarte w tych oświadczeniach nie były podstawą odmowy przedłużenia świadczenia.

Odnosnie do sposobu sprawowania nadzoru nad MOPS, w sprawach wypłacania świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, Prezydent wyjaśnił, że (...) *w celu zapewnienia obywatelom Ukrainy godnych warunków życia i poczucia bezpieczeństwa oraz w celu racjonalizacji wydatków w sprawach wypłacania świadczeń pieniężnych na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, Prezydent Miasta Nowego Sącza Zarządzeniem nr 167/2022 z dnia 17.03.2022 r. zobowiązał Komendę Straży Miejskiej oraz Wydział Bezpieczeństwa i Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Nowego Sącza do współdziałania w zakresie przeprowadzenia weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy oraz zasadności wypłaty świadczeń pieniężnych i eliminacji ewentualnych nieprawidłowości. Weryfikacje odbywają się w sposób ciągły przez stały zespół składający się z przedstawicieli Straży Miejskiej, Wydziału*

³⁹ Dz. U. z 2022 poz. 1138 ze zm.

Bezpieczeństwa i Kontroli Wewnętrznej tut. Urzędu oraz MOPS-u. Ponadto sprawowany jest nadzór nad MOPS poprzez:

- *zbieranie comiesięcznej informacji z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy - Wyplata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy oraz o wysokości niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy,*
- *kontrolę planów budżetowych na podstawie otrzymanych środków z MUW lub złożonego zapotrzebowania w Centralnej Aplikacji Statystycznej poprzez złożenie wniosku o zwiększenie planu przez Budżet24 (prawidłowość zastosowania poprawnej klasyfikacji budżetowej),*
- *kontrolę comiesięczną poprzez sporządzone sprawozdanie RB-28S (kontrola czy nie został przekroczony plan),*
- *kontrolę roczną z wykorzystania środków z Funduszu Pomocy - rozliczenie roczne.*

(akta kontroli str. 935-939)

NIK zwraca uwagę, że MOPS jako jednostka organizacyjna miasta⁴⁰, weryfikował wnioski o wypłatę świadczeń z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy niezgodnie z art. 13 ust. 4 ustawy o pomocy, gdyż od wnioskodawców żądano przedłożenia oświadczeń majątkowych, zaświadczeń o uzyskiwanych dochodach, umów najmu oraz składania oświadczeń o sytuacji materialnej pod rygorem odpowiedzialności karnej na podstawie art. 233 Kodeksu karnego. Elementy, które należało brać pod uwagę przy weryfikacji wniosku, zostały enumeratywnie wymienione w art. 13 ust. 4, tak więc ani Prezydent, ani MOPS nie mogli wprowadzać w tym zakresie żadnych dodatkowych wymogów. Należy zauważyć, że organy administracji publicznej zobowiązane są do działania na podstawie przepisów prawa.

Informacje o możliwości uzyskania świadczenia i warunkach wypłaty prezentowane były na stronie internetowej MOPS w zakładce „Aktualności” oraz Facebook. Informacje - jak wyjaśnił Prezydent - udzielane były również przez pracowników w rozmowie bezpośredniej i telefonicznej (w przypadku pojawienia się bariery językowej przy pomocy osoby zatrudnionej na umowę zlecenie, która pełniła rolę tłumacza).

Prezydent wyjaśnił, że w MOPS identyfikowano pojedyncze przypadki nienależnie pobranego świadczenia. Po dokonaniu ustaleń z wnioskodawcą (telefonicznym lub osobistym) dokonywano potrącenia nienależnie pobranej kwoty z wypłacanego kolejnego świadczenia za dni, w których nie była zapewniona pomoc. Jeżeli nie było to możliwe kierowano do wnioskodawców wezwania do zapłaty. Prezydent wyjaśnił, że w razie braku dobrowolnej zapłaty sprawy zostaną skierowane na drogę postępowania sądowego.

Do 30 kwietnia 2023 r. nie było przypadków wniesienia pozwów cywilnych przeciwko Gminie w związku z odmową wypłaty świadczenia.

(akta kontroli str. 510-518, 536-574)

2.5.3. Świadczenia wypłacone z tytułu zakwaterowania i wyżywienia dla obywateli Ukrainy wyniosły (wypłacone zgodnie z art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy):

- według stanu na 31 grudnia 2022 r. – 480,9 tys. zł. (koszty obsługi zadania – 9,6 tys. zł.) Świadczenie wypłacono 1603 osobom;
- wg stanu na 30 kwietnia 2023 r. – 24,3 tys. zł. (koszty obsługi zadania – 0,2 tys. zł.) Świadczenie wypłacono 81 osobom.

(akta kontroli str. 338-353)

Prezydent wyjaśnił, że wzór wniosku o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego opracowany w polsko-ukraińskiej wersji językowej został przekazany

⁴⁰ NIK przeprowadziła także kontrolę w MOPS w Nowym Sączu.

przez Departament Pomocy i Polityki Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Gmina przyjęła do stosowania udostępniony formularz w wersji dwujęzycznej: polsko-ukraińskiej, natomiast nie udostępniano wzoru wniosku w języku rosyjskim. Szacowania wysokości środków niezbędnych na wypłatę świadczenia każdorazowo dokonywano – wg wyjaśnień Prezydenta - na podstawie ilości przyjętych wniosków w danym dniu i/lub miesiącu. MOPS informował o możliwości uzyskania świadczenia umieszczając informację na stronie internetowej, a także w mediach społecznościowych (Facebook). Informacje przekazywano również telefonicznie oraz bezpośrednio w budynku MOPS. W przypadku wystąpienia trudności w porozumieniu się, informacje zarówno o możliwości uzyskania świadczenia oraz warunkach wypłaty przekazywał pracownik posługujący się językiem ukraińskim. Prezydent wyjaśnił, że nie wszyscy uprawnieni wnioskodawcy spełniający kryteria przyznania jednorazowego świadczenia otrzymali świadczenie. Przyczynami braku realizacji świadczenia było niepobieranie przyznanych świadczeń lub zwrot środków na konto MOPS z informacją o zamknięciu rachunku. Uprawnieni do świadczenia nie poinformowali MOPS o zmianie miejsca zamieszkania lub powrocie do Ukrainy. Z adnotacją bezprzedmiotowego postępowania pozostawiono 29 wniosków dotyczących 45 osób uprawnionych, którym nie zrealizowano wypłaty świadczenia z uwagi na niepoinformowanie o zmianie miejsca zamieszkania lub powrocie na Ukrainę. Nie wystąpiły przypadki odmowy przyznania świadczenia. Ponadto w przypadku wnioskodawców, którzy złożyli siedem wniosków dla 12 osób nie wypłacono świadczenia jednorazowego z uwagi na wypłatę tego świadczenia w innej gminie. Nie wypłacono również świadczenia dla trzech osób z uwagi na wycofanie wniosku o wypłatę jednorazowego świadczenia, w tym przypadku świadczenie to zostało już wypłacone w 2022 r., a ponowny wniosek został złożony w 2023 r. W Gminie nie wstąpiły przypadki nienależnie wypłaconego świadczenia.

(akta kontroli str. 510-529, 575-591)

2.5.4. Miasto nie poniosło wydatków na świadczenie pomocy psychologicznej z uwagi na brak realizacji zadania. Prezydent wyjaśnił, że MOPS (dział: Ośrodek Interwencji Kryzysowej⁴¹) był w gotowości do zapewnienia świadczenia bezpłatnej pomocy psychologicznej na rzecz obywateli Ukrainy. Obywatelom Ukrainy nie była świadczona pomoc psychologiczna w związku z brakiem osób, które chciałyby skorzystać z takiej formy pomocy. OIK informował o możliwości uzyskania pomocy dla obywateli Ukrainy poprzez umieszczenie informacji na stronie internetowej oraz informację zamieszczoną bezpośrednio w jego siedzibie. Udostępniono informacje: dotyczące zbiórki darów dla obywateli Ukrainy - Stowarzyszenie Nowosądeckie Serducho, specjalnej infolinii Wojewody Małopolskiego dla obywateli Ukrainy szukających schronienia w Polsce, zbiórki darów dla obywateli Ukrainy informacja z Urzędu Miasta Nowego Sącza, pomocy dla dzieci, nastolatków i młodych dorosłych z Ukrainy dotycząca pomocy – strona „stop depresji”, bezpłatnej pomocy psychologicznej oraz psychiatrycznej dla obywateli Ukrainy – strona www.twarzedepresji.pl/ukraina jak wspierać i rozmawiać z dziećmi o wojnie w Ukrainie. Informacje udostępniono <https://www.facebook.com/oiknowysacz>.

(akta kontroli str. 338-353, 592)

2.5.5. MOPS (dział - OIK), w okresie objętym kontrolą – jak wyjaśnił Prezydent - udzielał pomocy na rzecz obywateli Ukrainy poprzez wydawanie żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Pomocą żywnościową w 2022 r. objęto 230 osób (wnioskowało 341) – obywateli Ukrainy. W 2023 r. pomocą żywnościową objęto 105 osób. Skierowania dla osób – obywateli Ukrainy, które

⁴¹ Dalej: OIK.

wnioskowały o wydanie pomocy żywnościowej były ewidencjonowane. Pomoc żywnościowa została przekazana bezpłatnie przez Caritas Polska. Obywatele Ukrainy byli informowani telefonicznie o terminie wydawania żywności.

Na polecenie Wojewody Małopolskiego na terenie Miasta został utworzony Powiatowy Magazyn Pomocy. Magazyn działał w lokalizacjach: Budynek ul. Nawojowska 17a od 28 lutego 2022 r. do 1 marca 2022 r. w godzinach 9:00 do godz. 17:00 oraz Hala Sportowa na Rurach ul. Szkolna od dnia 1 marca 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. w godzinach 11:00 do godz. 19:00. Zebrane dary kierowane były na terytorium Ukrainy do miast partnerskich (Stryj, Niecieszyn). Ponadto część darów została przekazana do Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (RARS). Magazyn nie miał regulaminu, natomiast ustalone zostały zasady segregacji darów. Prezydent wyjaśnił, że Miasto we własnym zakresie prowadziło zbiórkę/magazyn, nie współpracowano w tym zakresie z innymi organizacjami/podmiotami. Transport darów na Ukrainę organizowały miasta partnerskie we własnym zakresie (Stryj, Niecieszyn), pozostała część darów została przekazana do RARS za pośrednictwem Państwowej Straży Pożarnej. Przekazanie darów na terytorium Ukrainy zostało zaewidencjonowane przez agencję celną. Pozostałe rzeczy/materiały przekazane zostały do RARS. Informacje o prowadzonej zbiórce darów rozpowszechniane były poprzez dystrybucję plakatów, za pomocą mediów społecznościowych oraz w lokalnych mediach. Miasto nie prowadziło zbiórek finansowych.

(akta kontroli str. 510-521, 614-638)

2.6. Gmina przeprowadziła remont lokalu „Pawilon Piast” przy ul. Nawojowskiej 3 w Nowym Sączu, który został przeznaczony na „Punkt recepcyjny” w związku ze zbiorowym zakwaterowaniem obywateli Ukrainy. Remont lokalu polegał na wymianie dwóch pryszniców oraz montażu bojlera na ciepłą wodę. Lokal funkcjonował jako świetlica i był dostosowany do przebywania większej liczby osób. Przeprowadzony remont, który nie obejmował przebudowy ścian ani innych dostosowań oraz przeznaczenie lokalu na „Punkt recepcyjny”, nie wymagał zgłoszenia do organów nadzoru budowlanego. Urząd nie występował o opinię do organów, o których jest mowa w art. 12a ust. 2 oraz art. 12b ust. 2 i 7 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, gdyż – jak wyjaśnił Prezydent - te przepisy weszły w życie w dniu 15 kwietnia 2022 r., a umowa najmu została zawarta w dniu 5 kwietnia 2022 r. Umowa najmu była zawarta na czas określony tj. od 5 kwietnia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. Prezydent wyjaśnił, że w związku z bardzo dobrą logistyką i współpracą z MUW w zakresie dyslokacji obywateli Ukrainy do miejsc zbiorowego zakwaterowania nie było potrzeby by musieli oni przebywać w „Punkcie recepcyjnym”. W związku z tym, iż w „Punkcie recepcyjnym” nie przebywał ani jeden obywatel Ukrainy, a ilość wolnych miejsc w pozostałych miejscach zbiorowego zakwaterowania była wystarczająca, nie przedłużono umowy na dalszy okres wynajmowania tego lokalu.

(akta kontroli str. 510-521)

2.7. Miasto nie zlecało realizacji zadań pomocowych organizacjom pozarządowym lub innym podmiotom na podstawie art. 12 ust. 8 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 251)

2.8. Prezydent wyjaśnił, że przy realizacji działań wynikających z poleceń/decyzji i działań podejmowanych z własnej inicjatywy Miasto nie współpracowało z innymi podmiotami. W ramach Urzędu działał Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego, który na swoich posiedzeniach omawiał sytuację bieżącą związaną z pobytem uchodźców wojennych na terenie Miasta Nowego Sącza i powiatu nowosądeckiego. Nie korzystano ze wsparcia wolontariuszy.

(akta kontroli str. 893-898)

2.9. Urząd otrzymał od Ministra Cyfryzacji 14 zestawów komputerowych stacjonarnych oraz 3 stacje mobilne (z czytnikami linii papilarnych). Sześć zestawów pozostawiono w Urzędzie (w tym jeden mobilny) i przekazano do użytkowania Wydziałowi Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności (5), a jeden do MOPS. Pozostałe 11 zestawów przekazano innym gminom na polecenie MUW.

Zestawy komputerowe wykorzystywane były przez pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz na potrzeby obsługi spraw obywatelskich, zgodnie z wytycznymi. Sprzęt, który pozostał w Urzędzie służący do nadawania numerów PESEL – jak wyjaśnił Prezydent - był wystarczający. Przekazany do MOPS zestaw komputerowy – jak wyjaśnił Prezydent - służył do zainstalowania aplikacji Źródło, za pomocą której w bazie wniosków o świadczenie z tytułu zakwaterowania i wyżywienia weryfikowane były wnioski o to świadczenie. Prezydent wyjaśnił, że system teleinformatyczny umożliwia weryfikację, czy dla osoby, której dotyczy wniosek, nie złożono wniosku ze wskazaniem innego miejsca pobytu na zakwaterowanie w tym okresie, porównanie zawartych we wniosku danych z danymi w rejestrze PESEL oraz sprawdzenie daty wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium Polski. Obecnie aplikacja Źródło prezentuje historię przekroczeń granicy osoby przyjętej do zakwaterowania z datami wjazdów (w tym oznaczonych jako ewakuacja) i wyjazdów.

(akta kontroli str. 251-253, 258-260, 823-826, 899-922)

2.10. Dla zapewnienia skutecznej pomocy, Gmina informowała o rodzajach pomocy, miejscach udzielania pomocy, zarówno adresatów pomocy, jak i obywateli polskich, oferujących pomoc. Informacje te były zamieszczane na stronie internetowej <https://nowy.sacz.pl/ukraina-pomoc>. Informacje były zamieszczane w języku polskim i ukraińskim i były aktualizowane. Zakładka była w kształcie i kolorach flagi Ukrainy. Strona posiadała możliwość tłumaczenia znajdujących się na niej treści. Ponadto działania informacyjne dotyczące udzielania pomocy obywatelom Ukrainy prowadził MOPS poprzez zamieszczane na stronie internetowej pod adresem www.nowysacz.pl w zakładce aktualności oraz mediach społecznościowych (Facebook). Informacje były również udostępnione w budynku MOPS na tablicach informacyjnych/ogłoszeniowych oraz w formie plakatów i ulotek.

(akta kontroli str. 252, 278-286)

2.11. Pismem z 21 lipca 2022 r. MUW poinformował Miasto, że począwszy od sierpnia 2022 r. informacje o wysokości niewykorzystanych środków z FP oraz sprawozdania z realizacji wydatków i wysokości niewykorzystanych środków należy przysyłać w internetowym systemie raportów budżetowych i-SRB. Informacje o wysokości niewykorzystanych środków z Funduszu pomocy miały być składane co miesiąc, narastająco według stanu na dzień 15 każdego miesiąca. Sprawozdania z realizacji wydatków miały być składane na ostatni dzień miesiąca.

(akta kontroli str. 392-393)

Pismem z 22 grudnia 2022 r. MUW poinformował Gminę o terminie zwrotu niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy w 2022 r. na konto MUW oraz terminie przesłania sprawozdania rocznego realizacji wydatków za 2022 r. Niewykorzystane środki należało zwrócić do 10 stycznia 2023 r. Wszystkie niewykorzystane środki zostały terminowo zwrócone na rachunek MUW. Sprawozdanie należało złożyć do 17 stycznia 2023 r. Gmina przesłała je 16 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 375)

Sprawozdania z realizacji wydatków ze środków Funduszu Pomocy przekazywano do MUW w wyznaczonych terminach oraz obejmowały one wyznaczony okres. Sprawozdania – zgodnie z wytycznymi – były sporządzane narastająco i zgodnie z przekazanymi do stosowania wzorami. Dane w sprawozdaniach były zgodne z księgami rachunkowymi.

Informacje o wysokości niewykorzystanych środków z Funduszu przekazywano zgodnie z wyznaczonymi terminami oraz wg stanu określonego w otrzymanych wytycznych.

Sporządzono jedną korektę sprawozdania. W sprawozdaniu z realizacji wydatków za okres od 1 marca do 30 września 2022 r. przesłanym 3 października 2022 r. wystąpiła błędna kwota w kolumnie „Wysokość niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu Pomocy” w pozycji nr 1 dotyczącej zadania „zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia”. Pomyłka ta wynikała z nie uwzględnienia – jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Budżetowego – przelewu otrzymanego 30 września 2022 r. na kwotę 270 799,00 zł. W związku z powyższym 4 października 2022 r. dokonano korekty sprawozdania.

(akta kontroli str. 360-427)

W informacji o przebiegu wykonania budżetu Miasta za I półrocze 2022 r. oraz w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy za 2022 r. zostały wskazane dochody i wydatki dotyczące realizacji działań/zadań mających na celu pomoc obywatelom Ukrainy. Przedstawione w sprawozdaniu wartości dochodów i wydatków związanych z działaniami pomocowymi wynikały z ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 428-509)

2.12. W Urzędzie nie były przeprowadzane przez podmioty zewnętrzne kontrole przekazanych do realizacji działań/zadań mających na celu pomoc obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 253)

2.13. Odnośnie do problemów, związanych z działaniami na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy Prezydent wyjaśnił, że nie było żadnych problemów dotyczących relokacji uchodźców. Nie odnotowano też problemów z podmiotami, które świadczyły usługi zbiorowego zakwaterowania i wyżywienia.

Wystąpiły opóźnienia w przekazywaniu przez MUW środków na zadania/działania:

- Środki na zbiorowe zakwaterowanie i wyżywienie: do 30 kwietnia 2023 r. w dwóch przypadkach okres oczekiwania na środki z MUW przekroczył 1 miesiąc. Dotyczyło to realizacji wniosku złożonego 2 września 2022 r. (za okres od 20 – 31 sierpnia) na kwotę 270 799,00 zł., która wpłynęła 2 października 2022 r. oraz wniosku złożonego 11 października 2022 r. (za okres 20 – 30 września 2022 r.) na kwotę 245 926,80 zł, która wpłynęła 2 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 257)

- jednorazowe świadczenie pieniężne (300,00 zł): Prezydent wyjaśnił, że Gmina w złożonym 23 marca 2022 r. pierwszym zapotrzebowaniu na uruchomienie środków wskazała niezbędną kwotę na realizację jednorazowego świadczenia pieniężnego przyznanego na podstawie art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy do 30 kwietnia 2022 r. w wysokości 278 460,00 zł. Zaplanowano wypłatę świadczeń dla 910 osób. Pierwsze środki w wysokości 55 800,00 zł wpłynęły do Urzędu 30 marca 2022 r. a następnie do MOPS, który wypłacił należne świadczenia jedynie do wysokości otrzymanych środków. Pismem z 1 kwietnia 2022 r. MUW poinformował, iż dane wskazane w pierwszym sprawozdaniu zostały uwzględnione w potrzebach finansowych zgłaszanych do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, a kolejne środki będą wypłacane po ich uzyskaniu. MUW kolejno informował o terminach w następnych sprawozdaniach, których różnorodność zbieranych i powielanych na przestrzeni miesiąca informacji,

wprowadzała dezorientację w zakresie prawidłowości wprowadzanych danych. Ostatecznie środki wskazane w pierwszym zapotrzebowaniu nie zostały przekazane jednak były weryfikowane kolejnymi publikacjami sprawozdań. Publikacja kolejnych sprawozdań miała obejmować informacje o szacowanych potrzebach na okres najbliższych 3 miesięcy oraz o środkach niezbędnych na bieżącą wypłatę świadczeń. Termin przekazania drugiego zapotrzebowania upływał 5 kwietnia 2022 r. zaś kolejnego w dniu 19 kwietnia 2022 r. Zgodnie ze stanem liczby wszystkich wniosków przyjętych na czas sporządzenia sprawozdania, 5 kwietnia 2022 r. zapotrzebowano kwotę 293 454,00 zł (tj. świadczenie dla 959 osób oraz kosztów obsługi). Nie otrzymano środków zapotrzebowanych w sprawozdaniu z dnia 5 kwietnia 2022 r. Kolejne sprawozdanie z danymi uwzględniającymi szacowane potrzeby na 3 kolejne miesiące zostało opublikowane z datą przekazania do 19 kwietnia 2022 r. w którym zapotrzebowano kwotę 185 634,00 zł sugerując się wówczas planem wypłaty świadczeń na kwiecień w tym kosztów obsługi a nie faktyczną kwotą wynikającą ze złożonych wniosków. MUW w Krakowie przekazał kwotę 185 634,00 zł do Urzędu 21 kwietnia 2022 r. Biorąc pod uwagę sytuację nieuwzględnienia w przekazanych środkach kwoty zapotrzebowanej w sprawozdaniu z 5 kwietnia 2022 r., następne sprawozdania uzupełniano już przy uwzględnieniu faktycznych potrzeb. Zgłaszane wówczas w sprawozdaniach potrzeby na środki z Funduszu Pomocy, przekazywane były przez MUW w Krakowie systematycznie oraz we wnioskowanych wysokościach.

- Zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży: Prezydent wyjaśnił, że Gmina w złożonym 23 marca 2022 r. pierwszym zapotrzebowaniu na uruchomienie środków, zgodnie z treścią sprawozdania wskazała niezbędną kwotę na realizację zapewnienia posiłku dla dzieci i młodzieży przyznanego na podstawie art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy do 30 kwietnia 2022 r. w wysokości 21 870,00 zł. Pierwsze środki w wysokości 7 676,00 zł wpłynęły do Urzędu 30 marca 2022 r. Pismem z 1 kwietnia 2022 r. MUW poinformował, iż dane wskazane w pierwszym sprawozdaniu zostały uwzględnione w potrzebach finansowych zgłaszanych do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej a kolejne środki będą wypłacane po ich uzyskaniu. Fakt przekazania środków w wysokości mniejszej niż planowano nie miał wpływu na ciągłość pomocy, którą objęte zostały dzieci i młodzież - obywatele Ukrainy. Pomoc w formie posiłku przysługującego w pierwszym okresie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej doraźnie na czas nie dłuższy niż 2 miesiące, rozliczano po upływie pełnego miesiąca. Ostatecznie przekazane środki okazały się wystarczające na pokrycie kosztów posiłków zrealizowanych do 31 marca 2022 r.
- Świadczenie z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (40,00 zł): Prezydent wyjaśnił, że występowały opóźnienia w przekazywaniu środków na wypłatę świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (najdłużej sierpień 2022 r. oraz przełom listopada i grudnia 2022 r.). W „Zapotrzebowaniu na uruchomienie środków na świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (art. 13)” z terminem przekazania 7 lipca 2022 wg stanu na dzień 4 lipca 2022 r. zapotrzebowano kwotę 700 000,00 zł, środki otrzymano: 14 lipca 2022 r. (179 320,00 zł); 26 lipca 2022 r. (302 120,00 zł); 25 sierpnia 2022 r. (14 240,00 zł oraz 315 120,00 zł). Na dzień 15 lipca 2022 r. wypłacono świadczenia na kwotę 2 481 880,00 zł z czego 2560,00 zł stanowiła kwota dotacji na obsługę świadczenia (kwota ta została przeksięgowana z kolejnej transzy). Kwota otrzymanych środków była wyższa niż 700 000,00 zł ale wynikała z kolejnych sprawozdań składanych w okresie od 11 lipca 2022 r. do 22 sierpnia 2022 r., gdzie w sposób narastający wnioskowano o środki na wypłatę świadczeń.

Kolejne opóźnienie nastąpiło na przełomie listopada i grudnia 2022 r. Kwoty zapotrzebowane wg stanu na dzień 14 listopada 2022 r., 21 listopada 2022 r., 28 listopada 2022, 5 grudnia 2022 oraz 12 grudnia 2022 r. zostały przebrane 15 grudnia 2022 r. (31 520,00 zł) oraz 28 grudnia 2022 r. (73 880,00 zł). Wykonano telefon do MUW i uzyskano informację, że środki po wpływie na konto MUW niezwłocznie zostaną przekazane na konto gmin. W ww. okresach brak środków powodował opóźnienia w wypłacie rozpatrzonych wniosków. W informacjach przekazywanych do wnioskodawców (drogą mailową) zawarto informacje, że wypłata przyznanego świadczenia nastąpi niezwłocznie po otrzymaniu środków z MUW. W 2023 r. nie stwierdzono opóźnień w przekazywaniu dotacji.

(akta kontroli str. 604-612)

Prezydent wyjaśnił, że w przypadku wystąpienia powyżej wymienionych opóźnień przesuwane były terminy płatności do chwili przekazania środków przez MUW. Wydział Zarządzania Kryzysowego na bieżąco wyjaśniał z wydziałami MUW zagadnienia dotyczące działań związanych z pobytem obywateli Ukrainy. Za każdym razem uzyskiwano niezbędne informacje. W kwestiach trudnych odbywały się wideokonferencje lub spotkania. Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej udostępnił do wykorzystania przez m.in. pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej skrzynkę e-mail w przypadku pytań. MOPS dwukrotnie, za pomocą tej skrzynki, zwrócił się do Ministerstwa z prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiocie interpretacji zapisów ustawy (zajęcie stanowiska/wyrażenia opinii) – uzyskano wówczas merytoryczną pomoc.

Nie wystąpiły przypadki wniesienia do właściwego ministra odwołania od poleceń wydanych przez Wojewodę w formie decyzji administracyjnej. Nie wystąpiły też przypadki wstrzymania przez ministra poleceń wydanych przez Wojewodę w trybie art. 12 ust. 15 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 248-256, 832)

2.14. Gmina podejmowała działania mające na celu integrację społeczną obywateli Ukrainy. Sąddecka Biblioteka Publiczna zrealizowała w 2022 r. zadanie „Wakacyjna integracja językowo-kulturalna dla dzieci i dorosłych z Ukrainy”. W ramach zadania przeprowadzono naukę języka polskiego dla dorosłych, warsztaty interdyscyplinarne z książką w języku polsko-ukraińskim, piknik dla rodzin polskich i ukraińskich, w tym koncert, spotkanie autorskie, warsztaty umuzykalniające i plastyczne. „Pałac Młodzieży” zorganizował dwutygodniowe warsztaty pod hasłem „Sztuka, Pałac, Integracja”. Celem warsztatów było wsparcie dzieci i młodzieży w poznawaniu polskiej kultury, języka, wspólna zabawa. Sąddecki Urząd Pracy zorganizował 4 edycje warsztatów szkoleniowych „Jak skutecznie poszukiwać pracy w Nowym Sączu”. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zorganizował zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz naukę pływania oraz zawody dla dzieci z Ukrainy i młodzieży sądeckiej. Działania te finansowane były z otrzymanej darowizny.

Ponadto w ramach środków pozyskanych z UE od maja 2023 r.:

- Pałac Młodzieży prowadził działania o charakterze integrującym środowisko uczniów polskich i ukraińskich;
- Nowosąddecki Inkubator Przedsiębiorczości prowadził m.in. doradztwo zawodowe, kurs języka polskiego, zapewniał wsparcie psychologa, prawnika i tłumacza.

(akta kontroli str. 706-820, 338-347, 822)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie podjęcie i realizację działań zmierzających do skutecznego udzielania pomocy obywatelom Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa znaleźli się w Gminie Nowy Sącz.

IV. Uwagi i wnioski

- Uwagi NIK nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:
- Opracowanie planu finansowego dla wydzielonych rachunków środków z Funduszu Pomocy w sytuacji finansowania lub dofinansowania z Funduszu realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 25 października 2023 r.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie
/-/
Jolanta Stawska

Kontroler:

/-/

Barbara Guga

główny specjalista kontroli państwowej